

GAZDASÁGI LAPOK

15. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1908. Április 12.

VIZMENTES PONYVÁK
HAZAI GYÁRTMÁNY!
Gyár: LAJTA-SZENT-MIKLÓS (Sopronmegye).
ELSINGER M. J. ÉS FIAI BUDAPEST, V. kerület.
Deák Ferencz-utca 3.

VITORLAVÁSZON-PONYVÁK
HAZAI GYÁRTMÁNY!
Gabonaszakok

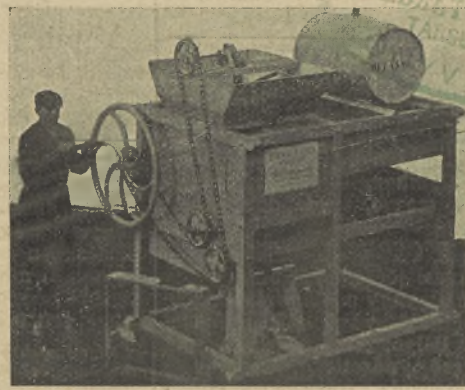

VIZMENTES SÁTRAK
KÖPENYEK
LÓ TAKARÓK
VEDREK, TÖMLŐK

Legolcsóbb
bevásárlási
forrás!

Minták és ár-
jegyzék ingyen
és bérmentve.

Ne vegyünk MELASSE-keveréket.

Vegyük meg a szabadalmazott „Magyar-Óvár“ Melassekeverő-gépet. Gyártja Graepel Hugó. Gépünkkel előállított 2 waggon takarmánynál a gép ára megtérül teljesen. Ára 650 korona. Legolcsóbb napi árban szállítunk folyékony melasse, korpa, pogácsa és egyéb nyers terményeket.

Elkán és Fodor szabadalom-tulajdonosok

Budapest, V., Zoltán-utca 11. sz.

Sürgönyözim: „Keverő“. — Kivánatra prospektusokat ingyen küldünk!

Gazdák figyelmébe!

Schloesing Theofil világhírű francia agrikultur-vegyész által Marseille-ben gyártott egyedül álló védekezési szerrei a peronospora, lisztharmat, fenésedés, sárgaság, firtrothadás, szőlőmolyok, hernyók, burgonya peronosporája és gyűrűs betegsége, valamint minden más a mező, szőlő és kertgazdaságban előforduló gomba és rovar-élősdiek ellen; továbbá G. & V. Moreels, Gand (Belgium) feltárt Peru-Guano, a világ legjobb, legolcsóbb és legértékesebb szerves trágyájának egyedüli vezérképviselője a magyar birodalom területére:

Frankl Adolf banküzlete

Budapest, Eötvös-utca 19. (Saját ház.)

Árajánlattal és mindennemű felvilágosítással készségesen szolgálunk.

Tavaszi trágyázáshoz a Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegolcsóbb foszforsavas munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és trágyája. — Kivánatra szak-tal készségesen szolgál

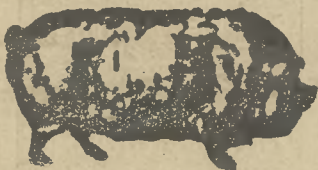
KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérkép elő e.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, sovány, úgy hizott állapotban **URL REZSŐ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Bérkocsis-utca 12.

Telefon: 97-05 interurbán. Felvilágosítással készséggel szolgál.

Törlesztéses kölcsönöket földbirtokokra

100.000 koronától feljebb, a pénzügyet szakértője által a helyszínen megállapított valóságos érték $\frac{2}{3}$ -ig eszközöl a legkedvezőbb feltételek mellett az e téren a legjobb eredményeket elért alanti cég. Elsőrendű ajánlatok ismert nagybirtokosoktól. Minden kérdés: ödésre megbízható felvilágosítás díjmentesen nyújtatik. Előleges megbeszélés végett a cég egyik beltárgya kivánatra saját költségünkön utazik a kölcsönt felvenni óhajtó birtokos urakhoz. Szükséges okmányok: telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv. Czim:

FRANKL ADOLF banküzlete Budapest, Eötvös-utca 19. sz. (Eötvös-udvar) saját ház. Telefon 25-40.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 88,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

szorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyár és vasöntőde Nagy-Kanizsán.

Malomépítéset. *** Teljes szivattyuművek.

AJÁNlja:

Szabad. rendszerű „Egyetlen“ magyar lenvető-gépet 27-43 sorral. Szab. „Zala-Drill“ sorvető-gépet. Különleges kukoriczavetőgépeket. Mindennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben.

Szecska-, répavágó- és ekékéket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-mások csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéseért a kiadóhivatal **nem vállal felelősséget.**

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: **minden egyes szó 4 fillér**, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Uradalmi főtisztnek

ajánlok egy minden irányban kitűnően képzett és a legjobb ajánlatokkal rendelkező egyén. Ajánlatok „B. 591.” alatt.

Gazdasági tanintézetet

végzett, több évi gyakorlattal bíró gazdaságispáni vagy női segédtiszt állást keres. Járta a szeszgyártás, dohánytermelés, mézskóhomok-téglagyártás, czukorrépa-termelés, tejkezelés és az egyszerű számvitelben. Czim: a kiadóhivatalban 739. szám alatt.

Egy nőten

23 éves, vinczellér-iskolát és a pinzemesteri tanfolyam öt negyed éves kurzusát végzett egyén, beszél magyarul és románul s a gazdálkodáshoz is ért, azonnali belépésre vagy esetleg későbbre is állást keres. Levelek „Borász” jelige alatt Budapestre, Vörösmarty-utca 17.

Gazdasághoz

egy intelligens, 20 éves fiatal ember szerény feltételek mellett ajánlkozok. Budapest, Fecske-utca 10. I. em. ajtó 11. Farkas Gusztáv.

Gazdász,

27 éves, német, evang., hadmentes, előkelő lengyel családból származva, a f. évi július hó 1-re Magyarországon állást keres, közvetlen a főnök melletti szolgálatra. Nyolcz évig szolgált intenzív gazdaságban és kitűnő ajánlatai és bizonyítványai vannak. Megkeresések „I. P. 7079” Rudolf Mosse Berlin S. W. czimre kéretnek.

Gépeszi

állást keres egy kondenzátoros gépész, tanult lakatos és vasestergályos, egyhuzamban több mint öt évig egy nagy mágnási uradalomban önállóan működött s jelenleg egy nagy grófi uradalomban van alkalmazva, az előbbeni állásában kezelése alatt volt telefon, villamos csengő és vízvezeték-berendezés; mezőgazdasági szeszgyár, cséplő-, vető-, fűkaszáló- és aratógépeket, tűzszekrényeket javít és kicserelel, valamint egyszerű lokomobilokat magánjárókra és gézekre átalakít, épület- és műlakatosmunkát tökéletesen, valamint a bádógosmunkát is érti, egy tanonca is van, kit már két éve tanít, azt is magával viszi, 31 éves, nős, csak tisztességes állástadókra kéri a szíves megkeresést a fizetés megjelölésével. Czim: Pintérgyőző Parnó, Zemplénmegye.

Gazdatiszti

állást keres azonnali belépésre egy 42 éves, ev. ref. vall., nőten egyén, Keszthelyen tett gazdaszti vizsgát, ki egyben okleveles szőlő- és borkészítő is, a gazdaság minden ágát érti, a legkülönbözőbb növénytermesztést, jószág-tenyésztést, hizlálást, gőzmalom-üzemet stb., gazdálkodott Erdélyben, Tolnában és Szlavóniában is, hol 12 évet töltött egy 3500 holdas bér gazdaságban, állásától főnöke, Báthor Elemér halála miatt vált meg. Szíves megkereséseket kér Oláh Sándor Komádi, Bihar m.

Földmivesszkeiskolát

végzett és gyakorlati vizsgát tett 33 éves gazdaszti 2 főúri birtokon szerzett 12 évi gyakorlattal bármikori belépéssel állást keres. — Megkeresések „Egyházasmagyarai” czimen Alsópél, Bars-megye kéretnek.

Betöltendő állások.

Jó házból

származó fiatal ember mint **volontair** foglalkozást nyerhet egy kitűnően vezetett keresztény birtokosnál. Ajánlkozók „Sz. 592.” jegy alatt.

Gőzeke-gépeszt

keresünk azonnali belépésre, évi alkalmazás mellett. Ajánlatok bizonyítványmásokkal, melyek nem küldetnek vissza, a **Sárói Uradalomhoz, Nagy-Sáró, Bars-megye**, küldendők.

Herczeg Esterházy

kapuvári jószágának bernöksége azonnali vagy mielőbbi belépésre egy **gazdasági ellenőrt** keres. Pályázóktól megkivántatik egészség, edzettség, magyar és német nyelv bírása, jó eredményű felsőbb gazdasági képzés, tanulmányaik bevégezése után legalább három évi alkalmazás, gazd. számviteli gyakorlat, jó referenciák. Személyes megjelenés csakis okmányaik beküldése után meghívásra kéretik. Fizetés közös megállapodás szerint. Sajátkezüleg irt kérvények fenti czimre **Kapuvárra, Sopronmegye** küldendők.

Uradalomból

bejelentetett betöltésre gazdaszti, magtárkezelői és alerdézi állás. Feltételek olvashatók az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, Nap-utca 13.

Gazdasági akadémiát

esetleg tanintézetet végzett, nőten gazdaszti, több évi gyakorlattal, mint **első segédtiszt**, illetve ispán, július 1-én történő belépésre alkalmazást nyer nagyobb uradalomban, ahol próbaszolgálat után előléptetésre számíthat. — Bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok, melyekben kor, vallás és fizetési igények megjelölendők, „Gazdatiszt 2247” jelige alatt **Jaulusz és Társához** Budapest, Dorottya-utca 9. alá küldendők.

Azonnali belépésre

kerestetik fiatal, gazdaszti tanintézetet vagy gazdaszti iskolát végzett, több évi gyakorlattal bíró **segédtiszt**, akinek a magtárkezelésben és belső majori teendőkben kellő jártassága van. Fizetés évi 1200 kor., lakás, fűtés és világítás. Bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok „Biztos jövő 2248” jelige alatt **Jaulusz és Társához** Budapest, Dorottya-utca 9. alá küldendők.

Gazdasági

tanintézetet végzett fiatalember, kinek gazd. könyvviteli praxisa is van, nagyobb uradalom irodájába irnoki minőségben azonnal felvétetik. Fizetés havi 54 korona, teljes ellátás mosáson kívül. — Ugyanezen uradalom keres két gazdaszti irnokot, szintén azonnali belépésre havi 44 korona fizetéssel és teljes ellátással. Ajánlatokat a kiadóhivatal „Gazdaság 1908/778” jelige alatt továbbít.

Számtartói

állás megüresedett, erre pályázat nyitattik. Folyamodhatnak magyar honpolgárok, kik a magyar és német nyelvet tökéletesen bírják, számadások német nyelven vezetettnek, bilanczkepesek előnyben részesülnek, kik gazdaszti képzettséggel is bírnak. Folyamodványok d'Harcourt Iphigenia grófnő kalácsai uradalom jószágigazgatóságához benyújtandók.

Ép és üzemképes állapotban levő 8 HP Clayton-féle 188 6. sz. **locomobil** 1907. július 6-án nyomtatott, hozzá cséplőszekrényrel és felszereléssel első kézből igen olcsón eladó. Czim: **Bengyel Antal, Gyöngyös.**

Szepességi

kárpáti fenyőborovicska,

valódi, legfinomabb, régi, gyógyerejű, különlegesség, egyike a legegészségesebb italoknak, kitűnő szer gyomorhaj ellen, hatatos étvágygerjesztő és gyomor-erősítő, a vesék működésére szerfelett kedvező hatású. Nemcsak Magyarországon de más európai államokban és Amerikában is a legjobb hírnevnek örvend. Postakorsója bérmentve, utánvét mellett 9 kor. 50 fillér.

Ganovszky Gusztáv

fenyőborovicska-gőzfőzde társaság **Szepesszombat** (Szepes m.)

FIGYELEM! FIGYELEM!

Keltőtojások!

Szállítok 200 darabból álló **óriás pekingkaca** tenyészállományból keltetőtojásokat. A tenyészállatok 4-5 kilogramm súlyúak és ideális tartásúak. Szállításra kerülnek törésmentesen csomagolva, csak 1 napos tojások. Termékenységgért 90%-ig jótállás. Állataim folyton vízben élnek. Erdeklődőknek szívesen bemutatom tenyészállataimat. — 12 drb tojás 6 kor. Utánvét mellett bérmentve. Kiszolgálás pontos és jó.

WACHE ALAJOS

pekingkaca-tenyészdeje **GYŐR, FÜRDŐHÁZ.**

Számfeletti tenyésztyukok

Sárga és fehér **Orpingtonok** és fekete **Langshanok** 15-30 korona árban eladók **özv. Baky Belánénál, Súrj, u. p. Zákány** (Somogy megye).

Klett-Braun-féle szérumok

sertésorbánc, a borjúk fertőző tüdőlobja, tyukkolera, sertésvész és sertéspestis ellen!

Előállítja ezeket **J. Hauf & Co. G. m. b. H. Feuerbach, Stuttgart** mellett. — Kaphatók kizárólag a

„LABORATORIUM védőoltóanyagok termelésére részv.-társ.”-nál Budapest, VI., Felsőerdősor 10. szám.

Nincsenek többé állatjárványok és állatvesztések. Tiszta, világos lakások és istállók. **Semmi nyugtalanítása többé a marhának.**

Ezen és egyéb előnyöket elérí Ön kevés fáradsággal, ha Ön a meszeléshez, fertőtlenítéshez, kátrányozáshoz, karboliumozáshoz stb. **STEPHAN**

„FIX“

készüléket igénybe veszi. Ezen gép ára gyorsan megtérül bebizonyíthatólag, mert 90%-át megtakarítja a munkabéren és anyagán stb., összehasonlítva a kézi meszelő munkaköltségével. Kitűnő referenciák a föld minden részéről. A legnagyobb kitiün-tetések. Kérjen 246. sz. a. árjegyzéket.

Rudolf Krása, Wien, VII., Kirchengasse 37.

Lovak kelessége

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) **biztos eredménnyel gyógyítható.** Számtalan elismerés bizonyítja Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, Drezda-A 786.

Yorkshire - tenyészállatok eredeti, Angliából importált legnagyobb fehér faj egyenes ivadékjai minden nem és kor élő-sulyra mérsékelt áron eladó. Választási malacok darabonként 21-26 koronáig. Megrendelések **Frey Károly** hercegi uradalmi intézőhöz, Pusztavacs, Pest m.

Cseklészi

házi nyul-tenyésztési telep. Elsőrendű fajnyul-tenyészde. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ismert bőtermő

„Lapusnyaki” magtengeri, cső közepéről morzsolva 100 kilónként 24.- korona, géppel morzsolva 16.- korona. Sütvényes homokba nem való. **Lapusnyaki Uradalom**, posta Hunyaddobra.

Országosan törzskönyvezett

nagy, fehér, nemesített **YORKSHIRE** tenyésztetem az idele Budapesti tenyész-állatvásáron a **legelső díjjal** tüntettetett ki. A **Yorkshire**-faj tenyésztése iránt való érdeklődőkre biztatólag hat az ország különböző vidékén, más és más talajon tett kísérletek sikere, mely egyrészt a **Yorkshire** acclimatizáló képességének tulajdonítható. Az eddigi, nagy számú megrendelések arra készítetnek, hogy kerjem a t. gazdaszti-tenyész-terület megrendelési meg idejében való megtételére, hogy így a tömeges elő-jegyzések dacára időm és módom jusson az igények kielégítésére. Idősebb első-énde tenyészkanok és kocaakra elő-jegyzéseket már most el fogadok. Választási malacokat 30-40 koronáért adok el

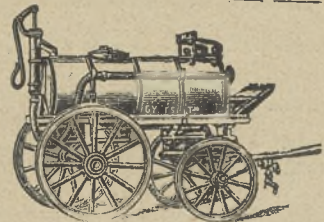
Blasesok Gyula

Kajdaes (Tolnamegye).

Pannonia szálloda

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Trágyahordók, trágyaszivattyúk, trágyacsapok, poczegődtisztító-készülékek kaphatók **Győző Béla és Társa**

Budapest,

V., Báró Atzél-utca 3. sz. A Vigszinház tőszomszédságában.

TÖKMAG.

Sok éven át általam nagy sikerrel nemesített szürke Indiai Mamuth és vörös Chinai kereszteléséből származó vetőmag nálam kapható. Terménye kiválóan eltartható és bőtermő. Kilója 3 K. **Tarnai Bertalan** földb. Apostag, Pestmegye. Megrendelésnél kérem e hirdetésre hivatkozni.

tejhűtőkés tejjgazdasági eszközök

kaphatók **Első magyar tejjgazdasági gép- és eszköz-gyár** **FUCHS és SCHLICHTER** Budapest, VI., Jász-utca 7. **ÁRJEJYZÉK INGYENÉS BÉRMENTVE**

Könyvelés.

Az egyszerű és kettős gazdaszgi könyvvitelben perfekt, független, idősebb, gazdaszgi ismeretekkel bíró könyvelő elvállalja gazdaszgi berendezését, vezetését és mérlegszéri lezárását, mindenütt az adott viszonyokhoz és kívánalmakhoz legzélszerűbben alkalmazva. Bizalmi kiküldetéseket, rovincsolást, leltározást és a meglevő könyvek felülvizsgálását is hajlandó teljesíteni. Honorárium mérsékelt. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalához kéretnek „Könyvelés 1087” jelige alatt.

FEHÉRLŐ-SZÁLLÓ étterme

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 15. Kitűnő magyar konyha, figyelmes kiszolgálással. Ebéd 75, vacsora 65 kr. — Szelvényfüzet 10% engedménnyel. **Földbirtokosok találkozó helye.** Tulajd. **KOLB JÖZSEF**, Csalányi-vendéglő volt főpinczére.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVY:
Hozzuk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 „
Negyed évre	4 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok“ ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnyomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

Szemle. — Y.	Lap 263
Tárcza. Deákélet a bécsi „Hochschule für Bodenkulturen.“ Ordódy László	264
Gyümölcs-gazdálkodásunk hiányairól. — Halmi Gyula	264
Czölészeti új szőlőművelő eke	267
Mi idezi elő a gabona megdülését. — Gyárfás József	267
Könyvismertetés	269
Kérdések és feleletek	270
Kérdések: Kedvező tejtértékesítés mellett borjunevelés? D. Gy. — Az amerikai tányéros borona. V. J. — Kélt málnatelep felújítása. J. L. — Körtetermelés homokos földben. J. Gy.	
Feleletek: Marhatenyésztés fejlesztése tejelékenységre. Szász Ferencz. — Fertőző hüvelyhurut gyógyítása. Dr. Kukuljević József. — Berkshire mangalicza-keresztelés. Porezius. — Galandférgek tyukokban. Porezius.	
Hírek	270
Apró szakközlemények	272
Szövetkezeti szuperfoszfát-gyárak Olaszországban. — A róz-kén-formol, egy új szer a szőlő peronosporája és lisztharmata ellen. — A gazdasági növények nevelése télállóságára.	

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felkérjük azon t. olvasóinkat, a kiknek előfizetése április hó 1-ével lejár, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expedíciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre	16 korona.
Fél évre	8 „
Negyed évre	4 „

A „Gazdasági Lapok“
kiadóhivatala.

SZEMLE.

(Végre egy kissé melegebb idő. — Országos mozgalom a szerb szerződés ellen. — A romániai hus-behozatal a román parlamentben. — Gabnatőzsde Miskolczon. — A nemzetközi gabonaárjegyző iroda tárgyalásai s a gazdasági tudósítások. — Szeszadó emelés előtt állunk. — A borértékesítés szervezése.)

1908. évi április hó 10-én.

Már a hét elején végre enyhébb hurokat pengetett az idő. Már Kedden árnyékban 14 fokra is fölmelegedett az idő, a mely csapadékos jelleget öltött magára, ámbátor szerdán és csütörtökön a beállott hideg esők a melegen ismét nagyot rontottak. Azután meg beköszöntöttek az esők kívül a hideg északi szelek. A sok hó a felvidéki hegyekben még mindig lábnyi vastag és a mig az is el nem takarodik, addig igazi fölmelegedésben

bizakodni nehéz. A vetésekről nincs mit írni, — majd akkor irhatunk, ha a bekövetkezett meleg időnek látszatja lesz. Beszéljünk e helyett a közéleti mozgalmakról, melyek e héten gazdagon váltakoztak.

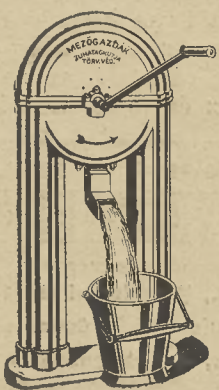
Első sorban azon mozgalomról emlékszünk meg, a mely az OMGE kezdeményezésére a szerb kereskedelmi szerződés ellen országszerte megindult. Az összes gazdasági egyesületek foglalkoznak a kérdéssel és meg fogják keresni az országgyűlési képviselőket, hogy ne szavazzák meg. Ausztriában is nagyon erős az agrármozgalom s így koncentrált a tevékenység. Kivánatos lenne, ha egyszer már sikert érnénk el; bár tartunk attól, hogy a Lajtán innen ez nem fog oly könnyen menni, mint odaát az osztrákoknál. Nélünk a kereskedelmi miniszter nagyon angazsálva van és az a gr. Benyovszky-féle felszólalás a delegációban, a mely oly kinosan érintette a magyar gazdákat, a kereskedelmi miniszter egyéni álláspontját eléggé megvilágítja. De mindegy. A szerb kereskedelmi szerződés súlyos csapást mér a magyar állattenyésztésre és a magyar gazdák menthetlen mulasztást követnének el, ha az utolsó órában minden követ meg nem mozdítanának a káros szerződés meg-hiusítására.

A szerb szerződés meghiusítása már ezért is kell, mert ennek nyomában készülődik a román szerződés is. A romániai törvényhozó testületben már is interpellálták a kormányt, hogy hasson oda, hogy a megújítandó szerződésben a román állatkivitel megengedése kieszközöltessék. A miniszterelnök válaszában arra célzott, hogy Romániának nincs oly elsőrendű anyaga, a minőt az osztrák-magyar fogyasztás követel s mivel hogy a legelők fertőzöttek és gabnatermelésre fordítottak, a kérdés Romániára nézve elvesztette jelentőségét. A dolog nincs így! Megengedjük, hogy hamarosan a kivitel nem öltene nagy arányokat, de pár év múlva Románia ép oly veszedelmes állatexportőr lenne, mint volt a 80-as években.

Miskolczon gabnatőzsde alakult. Ez a nagy kereskedő város az ő nagy gabnatermő vidékével erre alkalmas hely. Figyelemre méltó, hogy a határidőügyletek kötését a kormány nem engedte meg és hogy az árjegyzést a kereskedők és gazdák együttesen eszközlik. Ilyen berendezéssel a gabnatőzsde Miskolczon üdvös lehet az országra.

Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy a nemzetközi gabnaárjegyző iroda Budapesten tartotta a múlt héten üléseit, Ruhland, a német gazdák apostolának közreműködésével. A tárgyalások intim jelleggel bírtak és nem kerültek a nyilvánosság elé. Ezen nincs mit kifogásolni. A törekvés a gazdák szempontjából nagyon helyes. A budapesti gabnatőzsde árjegyzései oly módon készülnek, hogy mi gazdák nem mindenkor nyugodhatunk meg bennük. A mig arra nincs garancia, hogy állugyletekkel lehet befolyásolni az árjegyzést, addig ne várjanak tőlünk megnyugvást. A terméstudósítások beszerzésének módjairól is folyt a tárgyalás. A földmívelési miniszterium terméstudósításai gyorsak, de nem eléggé megbízhatók. Mi már nem egyszer nyilvánítottuk véleményünket erről. Nézetünk szerint a *bevetett terület nagyságánál* kezdődik a hiba. Ez nem állhat meg a mai kivitelben. Másodszor a termésjelentések sem érdemelnek teljes hitelt. A tudósítások *nincsenek ellenőrizve*. A meglevő intézmény ez irányban kiegészítésre szorul. A német küldöttek a hivatalos közegek közreműködését óhajtják. Ez előttünk nem rokonszenves. A mi hivatalaink ma még nem valók erre. Németországban tán mások az állapotok, de nálunk olyanok, a milyenek. A mi önkénytesekből toborzott tudósítói szervezetünk nem rossz, de nem eléggé szervezett; s azért hiányos. Inkább engedünk a gyorsaságból, csak megbízhatóbb legyen a jelentés. Aztán az is hiba, hogy döntő pillanatok előtt már apodictice mond precíz véleményt. Péter-Pál előtt, ettől óvakodni kell.

A szeszadó fölemelés előtt állunk. Az osztrákoknál a hektoliter szesz 50, nálunk 40 koronával lesz megrágitva. Ez a drágítás súlyosan éri a munkaadó magyar gazdákat, — mert a mai nehéz munkáviszonyok között a munkásoknak nem oly nehéz feladat, a pálnikát a munkabér mellé kierőszakolni. Ezzel szemben legalább annak kellene lenni a compensatióknak, hogy a szesz előállítására teljesen a mezőgazdaságra ruháztassák. Ez volt a kormány intenciója még a választások idején, de a mint észre vesszük, azóta már is nagy meghátrálás történt a nagy gyáripár javára. Nézetünk szerint a magyar gazdáknak össze kellene kapcsolni a két kérdést és csak úgy egyezne bele a szeszadó emelésbe, ha az összes kontingens előállítására a mezőgazdaságok feladatává tétetik. A szeszadó emelése a bor- és sörtermelésnek okvetlenül javára szolgál; ezt meg kell említenünk.

A legtökéletesebb vizemelő-szerkezet a
„MEZŐGAZDÁK ZUHATAGKUTJA“

Ajánlatot tesz a Magyar
Mezőgazdák Szövetkezete Bp.

Számos
elismerő
levél.

Gyümölcsgazdálkodásunk hiányairól.

Irta: *Halmi Gyula*, okl. műszaki vegyész.

Magyarország összes természeti viszonyainál fogva szinte hivatva volna arra, hogy Közép-Európa gyümölcsöskertje legyen. Ugy éghajlata, mint talajviszonyai a kertgazdálkodásra kiválóan alkalmasak. És a nagyszámu kedvező körülmény ellenére még ma is azt látjuk, hogy hazánk nemcsak a gyümölcstermelés, hanem a gyümölcsértékesítés, valamint a gyümölcsfeldolgozás és konzervgyártás terén is igen hátramaradt.

Pedig a történelmi följegyzések azt bizonyítják, hogy Magyarország, kivált a középkorban, Európaszerte híres volt gyümölcseről. Kétségtelen, hogy gyümölcsünknek egészen a legújabb időkig eme kiválósága korántsem jelentheti azt, mintha hazánk középkori gyümölcstermelése a mai kor felett gazdasági és technikai ismeretei nagyrészt hiányoztak. A magyar gyümölcs jó híre mindössze is csak azt jelentheti, hogy hazánk a középkor gyümölcstermelő országainak sorában a maga helyét fényesen betöltötte. Sőt volt olyan időszak is, mikor a világpiacon kétségkívül, s pedig nem rövid időn át, a magyar gyümölcse volt az első.

Ma már azonban, mikor a gyümölcsgazdálkodás és földolgozás terén is érvényre jutottak a természettudományi kutatások vívmányai: Magyarország gyümölcstermelése és értékesítésmódjai messze maradtak el amaz országokéitól, melyek a tudományos alapon való gazdálkodás jelentőségét idejekorán fölfogták s igyekeztek a tudomány-nyújtotta előnyöket gazdaságuk körében minél teljesebben kiaknázni. Mig emez országokban aránylag nem nagy költséggel és fáradsággal sikerült a gazdálkodás átalakítása s a jövedelmező értékesítésmódok meghonosítása és ezzel egyidejűleg a termés jelentékeny fokozása, valamint a termék minőségének javítása: addig nálunk igen sokáig semmi sem történt ezen a téren. Sőt gazdaköreink nagy előszeretettel és büszkélkedve hangoztatták, hogy a hagyományok által szentesített és helyesen bizonyult gazdálkodási mód az egyedüli, mely célravezető s mely a földet szeretettel műveli; s minden oly törekvés, mely nagyobb termés elérését célozza: a földet kiuzsorazza és rövid időn belül kimeríti.

E maradiság, mely elzárkózott a haladás, különösen pedig a mezőgazdasági kémia eszméivel szemben, okozta, hogy gyümölcstermelésünknek ugy mennyisége, mint minősége hosszú időközön keresztül csak esetlegességektől függött s hogy gyümölcsértékesítésünk, konzerviparunk, mint jövedelmező, produktív gazdálkodási ág, egyáltalán nem tudott fejlődni.

A teljes tespedés helyébe az állami beavatko-

zás volt hivatva életet varázsolni. A földművelésügyi kormány évtizedekre kiható, céltudatos gazdálkodási politikája jelentős fejlődés alapjait rakta le. Gyümölcstermelésünket rövidesen bizonyos rendszeresség hatotta át; lassankint kialakult azok a fejlődési irányok, melyeken tovább haladva, gyümölcsgazdálkodásunk az ország gazdasági erejéhez mért helyet foglalhatt volna el. Számos helyütt kiterjedt kertgazdaságok létesültek állami támogatással; állami tanintézetek igyekeztek képzett gyümölcskertészeket nevelni s az idevágó szakismereteket terjeszteni. A gazdasági szaklapok is mind bővebben foglalkoztak a gyümölcsgazdasági kérdésekkel. Kiállítások, jutalmak, bizonyos kedvezmények serkentették, oktatták, buzdították a gazdákat a céltudatos gyümölcstermelésre. Sokat tett a kormány — kivált a legújabb időkben — a káros rovarok pusztítása tekintetében. Nagyszabású falkolák tették lehetővé a nagyban való termelésre alkalmas fajok kiválasztását, az egyes vidékek éghajlati és talajviszonyainak a gyümölcstermelés szempontjából való tanulmányozását. A fuvardíkedvezmények segítségével történt a kivitel irányítása, melytől különböző jutalmakkal igyekezett az állam előmozdítani. A legutóbbi években pedig adókedvezmények és állami támogatás útján sok áldozatot hozott a kormány a gyümölcskonzervgyártás fejlesztése érdekében.

Az állam céltudatos, iránytszabó beavatkozásának jó hatása természetesen meg is látszik gyümölcsgazdálkodásunk fejlődésén. Az erkölcsi és anyagi támogatás fényesen megteremtette a maga gyümölcseit. Azonban ahhoz, hogy a gyümölcsgazdaság a maga elsőrendű helyét nemzetgazdálkodásunkban elfoglalhassa: az állam még oly jóakaratu támogatása és buzdítása is igen kevés.

Tapasztalhattuk a legutóbbi években, hogy sok mostoha év után gyümölcskültureskedelmünk ismét pozícióvá lett. Ugyanigy konzervkültureskedelmünk is jelentős lépést tett a fejlődés útján. Egyre nagyobb szakképzett gárda szorgoskodik a termelés, értékesítés és földolgozás szakszerűségének elősegítésén.

Ámde mindeme haladás ellenére is még igen messze vagyunk attól, hogy elmondhassuk azt, hogy hazánk gyümölcsgazdálkodása az ország természeti erőinek nagyságával összhangban van.

Viszonyaink fejletlenségéről eléggé meggyőzhet az az egy adat, hogy míg a területileg nálunk alig nagyobb Olaszország gyümölcstermének értékesítése útján csaknem 100 millió korona évi kiviteli fölösleget ér el, addig hazánk összes kivitele alig éri el az évi 20 milliót, s ez összegből csak a legutolsó 2—3 évben tudunk 1—2 milliónyi kiviteli többletet fölmutatni; sőt nemrég is még nem kicsinylendő behozatali többletünk volt a gyümölcsből. Délgyümölcs-behozatalunk évente már megközelíti a 10 millió

nyommal erre a felette nehéz kérdésre. Kissé megnyugodtam aztán, látva, hogy a tömeges jelentkezés miatt meglehetősen »szótlanul« folyik a beiratás. Az idén ugyanis az első évfolyamra szokatlanul sokan iratkoztak be, körülbelül 400-an, míg a négy évfolyam hallgatói lehetnek összesen vagy 800-an.

Az első előadás napján belépve a terembe, egész Babylonban képzeltem magamat, mert valóságos nyelvkaoz volt ott, a mennyiben beszéltek ott csehül, lengyelül, horvátul, szerbül, sőt még németül is! Mint tehát beszélgetésük elárulja, nagyon sok az idegen. Legtöbben vannak a csehek, kik mint rendkívül szorgalmas gazdák, nagyon látogatják a legkitünőbb gazdasági főiskolákat. Utánuk legtöbben vannak a lengyelek. Akad még horvát, olasz, szerb, orosz stb. is. Magyarok csak ketten vagyunk az első évfolyamon. (A harmadikon is ketten.) Hogy régebben sokkal többen lehettek, az valószínű, bizonyítván azt az iskola nyitott történelme: a padfaragások.

A németek aránylag elég kevesen vannak s azok is elvesznek a nagy lármában, mivel vérmérsékletüknek megfelelően csendesen tár-

gyalják a napi eseményeket, míg a csehek és lengyelek nagyhangon vitatkoznak, illetve beszélgetnek, mert egy idegen előtt a legkedélyesebb beszélgetésük is vitatkozásnak tűnnek föl. Hát akkor vajon hogyan veszedkednek? Nemsokára ebben is volt részem, csakhamar akadt rá alkalom. Megtudták ugyanis a csehek, hogy én magyar vagyok s ez elég alkalom volt nekik arra, hogy belém kössenek. Meg is rohantak mindjárt s kérdőre vontak, hogy mit csinálunk mink a tótokkal, az ő kedves rokonaikkal, miért fosztjuk meg őket a »Magyarisierung«-al még a nyelvüktől is? Ellenkezőleg tót nép-, közép- és főiskolákat kell felállítani és a tót megyeigazgatást behozni a tót megyékben, stb. Persze az ilyen esetekben én sem igen szoktam szűkszávu lenni s megmondtam a nézetemet magyarosan, de — németül. Persze ez csak olaj volt a tüzre ugy, hogy már majdnem verekedésre került a dolog. Sok munkát adtak volna, mert ők heten voltak én pedig csak egyedül.

Hogy már előfordult ilyen hasonló eset a »Hochschulen«, azt onnan sejtem, hogy egyik padban a következő felírást találtam: »Nyelvében él a nemzet.« Az én ismeretlen honfi-

TÁRCZA.

Deákélet a bécsi »Hochschule für Bodenkultur«.

Rövidesen elhatároztuk édes apámmal, hogy egy évig Bécsben hallgassam a gazdasági főiskolát, tekintettel arra, hogy a manapság már »gyűlöletes« német nyelvben nem igen voltam járatos, pedig egy csöppet sem árt, ha az ember érti ezt a szép, de der, die, das-jai miatt a magyarra nézve, kissé nehezen elsajátítható nyelvet. Így kerültem tehát az osztrák sógorokhoz, a bécsi gazdasági főiskolára.

Édes apám utnak is eresztett egy pár apai jó tanácsot és én büszkén robogtam a császárváros felé. Másnap persze mentem beiratkozni, hanem a büszkeség mindinkább lelohadt, a mint a Hochschule lépcsőjén haladtam fölfelé s lehet mondani, hogy már drukkolva kopogtattam be a »Rektoratskanzlei« ajtaján. Azon aggódtam ugyanis, hogy mit válaszoljak, ha majd valaki megkérdezi, hogy mit akarok? Nem tudom, hogy válaszoltam volna akkori német tudomá-

Szivattyúk és Mérlegek Különlegességi gyár: **GARVENSWERKE**
Központi igazgatás: **Bécs, II., Handelsqual No. 130.**
Városi mintaraktár: **Garvens W.**
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

őronát; friss gyümölcskivitelünk ellenben mindkssze alig 12 millió korona.

Gyümölcsfeldolgozó- és konzerviparunk csak a legnagyobb erőfeszítés árán képes tovább is fennmaradni. Holott létezésének összes feltételei megvolnának. A nyers gyümölcsanyag s a földolgozáshoz szükséges cukor bőven rendelkezésre állana. S mégis ez ipar alig tud nálunk tért foglalni. Hogy ez a körülmény is viszonyaink egészségtelen voltára mutat, azt mi sem bizonyítja jobban, mint Anglia példája. A ködös Albionnak sem gyümölcse, sem cukra nem terem otthon s az ország bőséges és általánosnak mondható gyümölcs-konzervfogyasztás mellett e cikkből mégis évente több száz millió korona kiviteli fölösleget ér el. Eléri pedig egyszerű adó- és vámpolitikai intézkedések útján. A földolgozásra alkalmas gyümölcsöt vámmmentesen bocsátja be; a többi pedig jelentékeny vámmal sujtja. Anglia vámbevételei a behozott gyümölcs után közel 25 millió koronát tesznek ki évente; tehát jóval többet, mint amennyi hasznot egész gyümölcskülkereskedelmünk hajt nekünk. A földolgozáshoz szükséges cukrot indiai gyarmatairól vámmmentesen bocsátja be az anyaországba, s míg az angol gyarmatokba minden más állam gyümölcskonzervárúja csak tetemes vám mellett vihető be: addig az angol konzervárúk bevitelle minden angol gyarmatba vámmmentesen történhetik.

A technikai, tehát szakszerű alapokon kívül ma az adó- és a vámpolitika szabályozzák a legtöbb mezőgazdasági földolgozóipar fejlődését. Ha tehát azt látjuk, hogy a kedvező természetes feltételek ellenére sem fejlődnek hazai gyümölcs-értékesítési módjaink, úgy világos, hogy ennek természetes, vagy mesterséges akadályait másutt kell keresnünk és pedig első sorban ipari, adó- és vámviszonyainkban.

Anglia és Olaszország példája azt bizonyítja, hogy ez államok már régen fölsímték a gyümölcstermelésben és értékesítésben rejlő nagy nemzetgazdasági erőt. Nálunk azonban a gyümölcsöt még ma is legtöbbször csak fényűzési cikknek s nem általános tápláléknak tartják, holott a gyümölcs kiterjedtebb fogyasztása jelentős egészségügyi előnyökkel is jár. A gyümölcs egész néposztályok részére hozzáférhetetlen itthon, részben magas ára, részben a közlekedési viszonyok fogyatékosága folytán. Egyes vidékek hihetetlen gyümölcsbőségével szemben áll a többi vidék teljes szegénysége s az irányban alig történik valami, hogy a fokozott mennyiségű termés egyenletesen, általános fogyasztási cikk gyanánt oszlojk meg az országban.

De nemcsak a gyümölcsnek általános élelmiszik gyanánt való termelése és forgalombahozatala terén mutatkoznak nálunk hiányok, hanem az új gyümölcsértékesítési módok kiaknázása tekintetében is.

Az évről-évre növekvő kereslettel szemben

mindjobban tapasztalhatjuk, hogy a gyümölcs-kínálat, tehát a termésmennyiség nem elegendő. Egyes idősakokban a hazai termelők egyáltalán nem képesek kielégíteni a belföldi fogyasztópiacok igényeit. Ilyenkor előzőli piacainkat a külföldi gyümölcs, míg ugyanekkor a külföldre vitt gyümölcsünk utján mindenfelé azt a hitet keltjük, hogy bőséges fölségünk ből juttatunk a külföldnek. Holott az állami segéllyel fokozott, áldozatok árán fönntartott kivitel útján alig érünk el nagyobb, kedvezőbb árakat, mint idehaza. Kivált az utolsó évek abnormis magas árai, melyekhez a belföldi fogyasztópiacok már egészen hozzászoktak, teljesen kiegyenlítik a bel- és külföldi értékesítés árkülönbségeit. Ellenben a belföldi piacoktól elvont gyümölcstömegek helyét lassan elfoglalják a külföldi, főként olasz gyümölcsök, melyeknek mennyisége már évi 8 millió korona körül jár (tehát csak 4 millióval kevesebb összes kivitt friss gyümölcsünknel), s melyekért jóval nagyobb árakat kell fizetnünk, mint aminőket állami támogatással megnövesztett kivitelünk útján elérhetünk.

S míg a piacok a gyümölcs elégtelenségét sanylik, addig gazdáink az értékesítési viszonyok mostohaságát panaszojk föl lépten-nyomon. A termelési és értékesítési viszonyok egyenlenségét betetőzi a gyümölcsfeldolgozóipar küzködése. E bajok kétségkívül mélyen gyökereznek; elhárítási módjuk sem vázolható néhány szóval. Haladjunk végig a gyümölcsgazdálkodás mindemez ágain, s rövid áttekintés keretében igyekezzünk megjelölni a hiányokat s ama módokat, melyek a gyümölcstermelés, értékesítés és földolgozás jelenlegi viszonyain, szervi bajain segíteni hivatva volnának.

Tennivalók a gyümölcstermelés fokozása érdekében.

A gyümölcstermelés tekintetében hazai viszonyaink sok kívánnivalót hagynak fenn a termelt gyümölcsnek úgy mennyiségére, mint minőségére nézve. Gyümölcstermésünk nagysága ma még a lehetséges legnagyobb termésmennyiségnek csak kis hányadát teszi ki. Egész vidékek vannak, melyeken a gyümölcstermelésnek alig van valami nyoma, látható eredménye.

A termés elégtelensége természetesen nem az összes gyümölcsökre áll. Egyes gyümölcsfélékből a termés oly aránytalanul nagy, hogy értékesítése komoly akadályokba ütközik. Elég, ha utalunk arra, hogy szilvából évente jobb értékesítésmód hiányában közel 5 millió m.-mázstát dolgoznak föl kevés értékű pálinkává. Amellett tehát, hogy az itthoni termés általában nem kielégítő, még szembevetendő nagy aránytalanságok is mutatkoznak az egyes gyümölcsfélék tekintetében. Számos gyümölcsfaj termelése teljesen el van hanyagolva, s a termelés általában nem igen tart lépést az izlés fejlődésével, amit bizonyít az is, hogy egyes keresettebb gyümöl-

csök intenzívebb termelésére gazdáink egyáltalán nem fektetnek sulyt. Pedig úgy e keresettebb, mint az inkább kivitelre alkalmasabb gyümölcsök akár megkétszerezett termésmennyiség esetén is csaknem mindig számíthatnak a biztos kelendőségre. A munkabérvizonyoknak minden téren való javulása, illetőleg úgy az ipari, mint a gazdasági munkabérek általános és tetemes növekedése az eddigelé silányul táplálkozó munkásosztályok részére sokkal egészségesebb, bővebb táplálkozást enged meg, ami kétségkívül a gyümölcsök és gyümölcstermékek fokozottabb fogyasztását is eredményezi.

Ha gyümölcstermésünk mennyisége már eddig sem volt kielégítő, úgy a fogyasztókedv növekedésével ez az elégtelenség még inkább fokozódni fog. Ha tehát nem akarjuk, hogy a gyarapodó, folyton erősbödő kereslet kielégítése végett mind több külföldi gyümölcs áraszsza el fogyasztópiacainkat: úgy arra kell törekednünk, hogy minél hathatósabb intézkedések útján s minél rövidebb idő alatt hazai gyümölcstermésünk mennyiségét jelentékenyen megnöveljük.

A gyümölcstermés fokozására a kertgazdaságok a legalkalmasabbak. Az állam által ez irányban eddig tett intézkedések bizonyára a legcélravezetőbb módjai a tömegesebb termelés előmozdításának. De amellett, hogy az ez irányban végzett és kijelölt tennivalókat továbbra is fönntartjuk és folytatjuk, elkerülhetetlen, hogy módját ejtsük a gazdaságosabb termelésnek is.

A termelésnek a jövőben a mainál okvetlenül gazdaságosabbnak, tehát jövedelmezőbbnek kell lennie. Alkalmas intézkedésekkel, fogásokkal ugyanazon terület hozama jelentékenyen fokozható. A termőképességnek, a föld termőerejének hathatósabb kihasználása természetesen bizonyos befektetéseket s több gonddal végzendő gazdálkodást igényel, de ez azután gyümölcset busásan meghozza.

A gazdaságosabb, a föld termőerejét jobban kihasználó termelés sokkal könnyebben végezhető a nagyobb kertgazdaságokban. Az egy-egy földterületre eső megmunkálási és fönntartási költség is csekélyebb ezeknél, mint a kisebb gazdaságoknál; de különösen a talajjavító és terméskozó berendezések létesíthetők aránylag kisebb költséggel, amennyiben hasznosításuk nagyobb s fokozottabb igénybevételt engednek meg. Mindezek azt igazolják, hogy nem elaprózott, hanem lehetőleg nagy kertgazdaságok létesítése volna a főczél, hogy termésünk lényegesebb növelését rövidesen elérhessük.

A tömeges termelést önként érthetőleg csakis nagy gazdaságok növelhetik meg lényegesen. Mellékes itt azután s inkább csak részletkérdésnek tekinthető, hogy a nagy gazdaság egy kézben van-e, vagy közös, szövetkezés útján erre berendezett, esetleg közös bérlettel fönntartott nagy területeken történik-e? Bizonyos azonban, hogy csakis a nagy kertgazdaságok alkalmasak

társam bizonyára egy ilyen hasonló nemzetiségi »harcz« után örököltette meg méltatlankodását.

Sokkal barátságosabbak a lengyelek velem, magyarral szemben. Ha találkozom velük »éljen« kiáltással üdvözölnek. Az osztrákok is nagyon előzékenyek és lehet mondani, szeretik a magyarokat és mindent, a mi magyar, nevezetesen a magyar zenét, a »gollascht« meg a paprikás szalonnát stb., a mit különösen onnan tapasztalok, hogy az én jó otthoni szalonnámat nagy élvezettel kebelezik be, az én — egészségemre!

A társadalmi életben lehet mondani teljesen különválnak az idegen elemektől és szabad idejüket, nevezetesen a szombat estét együtt töltik el az ő »Verbindungjaik«-ban. Ezek a »Verbindungen« kisebb diák egyesületek, melyeknek tagjai mellükön hordják az illető egyesület színeit, melyhez tartoznak, fejükön pedig a különböző színű sapkákat szintén az egyesület színeivel díszítve. Minden Verbindungnak van egy helyisége, valamely szerényebb vendéglő külön szobájában. Ez a »Bude« nevet viseli, a hová összegyűlvé éneklük az ugynevezett »Studentenlied«-eket

és iszogatják közbe a jó »Lager-Bier«-t. Egy este fejenkint 10—12 liter sört is megisznak, a mi nem épen megvetendő kis mennyiség. Elnökük a »Vorstand«, ki az ivást és a különféle nappali és éjjeli kirándulásokat vezeti. Ünnepeyes alkalmakhoz persze a »Burschok« a Fuchsokkal (a növendék Burschokkal akik még nem párbajoztak) és kiknek élén a »Fuchsmajor« áll együtt felveszik a diszgyenruhát, tollas-bársony kalappal, nagy galléros keztyűvel nyakig láb esizmákkal, oldalukon a »Schläger«-rel, persze mindenkor az egyesület színeivel és címerével ellátva. Címerük, az u. n. »Zirkel«, az egyesület jelszavainak kezdőbetűi egy vonással felírva címer alakban. Persze e t csak az tudja elolvasni, aki már kívülől tudja, hogy mit jelent. Ünnepeyes alkalmakkor tehát, mint pl. valamelyik tagjuk doktorrá avatásán, esküvőjén, vagy akadémiai felolvasásokon stb. teljes díszben mind kivonulnak s minden alkalommal eléneklük a fő-fő diák-dalt: a gaudeamus igitur.

Egy igen érdekes szabálya van ezeknek az egyesületeknek, egy párat kivéve, hogy tagjai mindegyikének egy bizonyos határidőn belül párbajozni kell, persze ha van rá ok, ha nincs,

különben ünnepeyesen kidobják az egyesületből. Ennek az érdekes kis szabálynak van is fogantója, a mennyiben nincsen nap, egy-néhány párbaj nélkül. Külön szerszámjuk is van hozzá, az ugynevezett »Schläger«, tőr alakú egyenes, de erős pengével, melynek markolatát nagy kosár fogja körül. Vágni csakis fejre szabad. Az egész verekedés különben, teljesen mozgás nélküli, élettelen. De hát ilyen való azoknak, kiknek tele van a gyomruk sörrrel. A tagok persze így mind arcukon hordják a párbaj nyomait, az ő végtelen büszkeségükre, mert szerintük az a dicsőség, ha valaki annak eltörülhetetlen nyomait hordozza arcán, hogy ő már párbajozott és nem az, hogy ha a harcából sebesülés nélkül kerül ki. Hát csak örüljenek ennek a dicsőségnek!

Még egy érdekes fajtája van a párviadalnak, az u. n. »Bierkampf«. Ha ugyanis ivogatás közben ketten összedisputálnak, az igazság eldöntése végett, választanak egy bírót, ki azonnal hozat két egy-egy literes korsó sört. A felek azután kozintanak, majd a bíró kiadja a jelszót: »Heil Bismarck« s az adott jelre »los« megkezdődik az ivás. A ki hamarabb megitta a sörét, persze egy hajtásra és előbb mondja ki

Ganz és Társa, Hofherr és Schrantz felsőmagyarországi vezérképviselői.

Gőzekealkatrészek, ekevasak, aczél- és fémalkatrészek, gőzesodrony-kötelek. Sack-rendszerű ekerészletek, ekevasak, kormányok, mindenféle gazdasági gépek. Kazánkovács munkák. Új tűzszekrények. Malom-berendezések. Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.

Szilágyi és Diskant gépgyára Miskolcz.

arra, hogy az egy-egy vidék talaja és éghajlata mellett legelőnyösebben termelhető gyümölcs-fajokat, típusokat kiválasszák s egy-egy gyümölcsvidéknek jellegzetes, határozott képét adják. Azokat a gyümölcsfajokat, melyek minőségileg és mennyiségileg valamely gyümölcsvidéknek jellemző, sajátos természetét képviselik, s amelyek az illető vidék tömeges gyümölcsstermelésének alapját megvethetik, legcélszerűbben csakis a nagy kertgazdaságok választhatják és fejleszthetik ki.

Nagyban és gyümölcsfajok szerint, vidéken-kint való termelésünk jelentős fokozására tehát az az út volna a legmegfelelőbb, ha a jövőben nagy kertgazdaságok létesítésére fektetnők a fő-súlyt. Kertészeti szaktanintézeteink és faiskoláink elég ideje tanulmányozzák az alkalmas fajkiválasztás eme kérdéseit; itt volna az ideje végre, hogy az eddig szerzett szakismereteket nagyban és tömegesen hasznosítsuk s ezzel gyümölcs-gazdaságunk föllendülésének ügyét jelentős lépéssel vigyük előbbre.

Különösen a főváros és a nagyobb vidéki városok körül, ahol a viszonyok erre alkalmasak, kellene ez irányban hathatósan közreműkölni. Ahol a természetes viszonyok folytán közel vannak a hatalmas, nagy felszívőképességű fogyasztópiacok, ott alkalmas talajviszonyok esetén a nagy kertgazdaságoknak megvan a létjogosultságuk. Elég, ha utalunk a szentendrei és Csepel-szigetre. Mindkét sziget talaja kiválóan alkalmas volna a nagybani gyümölcsstermelésre. Ennek ma az egyes vidékek elhanyagolt-sága mellett még főképpen a közlekedési viszonyok mostohasága is nagy akadály. Pedig mindkét nagy sziget az összes előfeltételekkel rendelkezik arra nézve, hogy határain belül az egész főváros ellátására hivatott nagyszabású kertgazdaságok fejlődjenek. Ennek előmozdítására a kellő és nálunk elmaradhatatlan kormánytámogatás leszámításával nem kellene kétségkívül egyéb, mint olcsó tarifák mellett jó közlekedési és szállítási viszonyok s némi vállalkozói kedv és hajlam.

A kertgazdaságok kifejlődésének sokhelyütt akadályául említik a kedvezőtlen vizellátást s a csapadék kevés voltát. E nehézségeken is elég könnyen lehetne — főként csatornázott városok körüli földeken — könnyíteni. A városi csatornaszennyvizeknek szétosztása a földeken öntözés útján nemcsak a vízhiányon volna hivatva részben segíteni, hanem egyúttal sikeresen szolgálhatná a kertgazdaságokban a talajjavítás és fölfrissítés s ezzel egyidejűleg a trágyázás előmozdítását is. Ennek következtében rendszeres öntözés esetén a szennyvizekben foglalt értékes anyagok (nitrogén, káli és foszforsav, sok esetben mész is) a talajban elosztódva, a termőképességet fokoznák. A külföldi öntöző-területeken szerzett tapasztalatok szerint rendszeres öntözéssel a talaj termőereje nem kis

mértékben növelhető. Vízelosztó- és csatornázó-berendezések költségeit, valamint a megfelelő rendszeres műtrágyázást is természetesen csak a nagyobb gazdaságok bírhatják el, melyeknek létesítését a gazdaságosabb termelés előmozdításának eme lehetőségei is sokszorosan indokolják.

Hogy az ily módon mindjobban megnövesztett termés értékesítése nagyobb nehézségeket ne okozzon, ahhoz szükséges mindenekelőtt, hogy a termés fokozása tervszerűen történjék. Az a körülmény, hogy ma többféle gyümölcsünkben mutatkozik túltermelés, holott számos gyümölcs-félék tekintetében nagy a hiány, arra indít, hogy a gyümölcsstermelés fokozásában a tényleges viszonyok alapján, céltudatosan és ne öletszerűen járjunk el. Nem az a cél s semmi értelme sincs annak, hogy mindenáron, mindenféle gyümölcsöt minél óriásabb mennyiségben termeljünk. A termelés növelését fokozatosan a növekvő kereslettel, tehát az értékesítés lehetőségével lépést tartva kell keresztülvinnünk. A hazai izlésnek kevésbé megfelelő gyümölcsöt csak akkor termeljünk, ha értékesítésére külföldi piacokon biztos mód kínálkozik. S első sorban törekedjünk arra, hogy az idegen gyümölcsöt minden lehető módon kiszorítsuk, tehát hogy a hazai fogyasztást (a nálunk nem honos déli gyümölcsöket kivéve) hazai termékkel tudjuk fődözni.

De nemcsak gyümölcsstermelésünk mennyiségét, hanem minőségét illetőleg is kínálkozik még bőven tennivaló. S itt mindjárt két téves felfogásra kell rámutatnunk, mely ma termelőink körében otthonos; először, hogy minden szép gyümölcsöt csak kiviteltre szánunk, másodsor pedig, hogy a kevésbé gondozott, a hulladékgyümölcsöt, mint a konzervgyártás céljaira kiválóan alkalmas nyersanyagot tekintik. Amint nem helyes az előbbi, úgy téves az utóbbi nézet is. Kétségtelen, hogy a külföldre szánt termék csak hibátlan és minden tekintetben sikerült gyümölcs lehet. De ez nem jelentheti azt, hogy minden jobban sikerült gyümölcsöt mindenáron exportáljunk. A mai magyar viszonyok között nem az az első és legfontosabb szükséglet, hogy egyre újabb és újabb kiviteli piacokat hódítsunk. Mikor a hazai kivánalmakat még csak alig vagyunk képesek kielégíteni, sokkal inkább kellene súlyt fektetnünk arra, hogy meghódítsuk itthon a legszél sebb köröket a fokozottabb gyümölcsstermelésnek, melynek első és legtermészetesebb fogyasztópiacza csakis itthon lehet. De téves hit az is, hogy a konzervgyártás céljaira minden hulladékgyümölcs jó, mert hiszen a földolgozás közben a tetszetős külső úgy is elvész. A gyümölcs alakjának, tetszetős-ségének elroncsolása a földolgozás alkalmával még korántsem indokolhatja azt, hogy a földolgozásra csak silány, egyébre sem alkalmas gyümölcs való. A földolgozott gyümölcs izletessége, jósága s kelendősége első sorban a nyersgyümölcs sajátosságaitól függ. Szóval a belföldi fo-

gyasztás céljaira épp úgy, mint a konzervgyártás szempontjából is igen kívánatos a gyümölcs-termés minőségének javítása.

Szaktanintézeteink ez irányban főnállásuk óta dicséretes munkát végeztek. A nagyban való termelésre kiválóan alkalmas fajgyümölcsök és gyümölcsfajok kiválasztása ez intézetek munkássága folyamán nagyrészt sikerült. De célszerű volna még a kisebb értékű gyümölcsfajok keresztelése, nemesítése útján egyes értékesebb fajokat nagyban való termelésének lehetővé tételére. Különösen sok tennivalót adna azonban az összes magyar gyümölcsfajok tudományos megismerése, amely téren eddigelé alig ismerünk egy-két munkálatot.

Míg gabonánk, buzánk, lisztünk, szőlőnk és boraink összetételét igen számos tudományos vizsgálat alapján eléggé jól ismerjük, addig a legtöbb nálunk honos gyümölcs összetételének, tehát a magyar gyümölcsnek jellemző sajátosságait még nem ismerjük. Pedig az eddigi néhány adat és közlés azt mutatja, hogy a magyar és külföldi gyümölcsök között sokszor nem kicsiny-lendő eltérések vannak. Ez eltérések jelentőségének kiderítése, valamint annak a befolyásnak megismerése, melyet a talaj és a trágyázás milyensége gyakorol a gyümölcs összetételére, eléggé indokolná azt, hogy a földművelésügyi miniszterium kebelében működő közhasznú gazdasági kísérleti állomások valamelyike egy gyümölcskísérleti intézettel kibővítsék. A tapasztalás azt mutatja, hogy az ilyen irányú tudományos munkásság az eddigi módon, több más növényélettani stb. kérdés tanulmányozásával együtt végezve, a gyümölcs-gazdálkodás érdekeit nem szolgálhatja a kellő eredménytel. Amint szorgos munkával sikerült a káros rovarok ellen való védekezés módjait megtalálni, azonképpen szükséges volna e téren tovább is menni s kutatni azokat a láthatatlan, mikroszkopikus kicsinyességű lényeket, melyek a gyümölcsbetegségek legnagyobb részét okozzák. Ezek fölismérése, ártalmaik elhárítási módjainak kidolgozása s az egyes fajoknak kiválasztás útján ilyen ártalmakkal szemben való megvédése egy gyümölcskísérleti szakintézetnek bőségesen adna főadatot. Ilyen szakszerű kísérletezések volnának hivatva módját ejteni annak, hogy az egyes gyümölcsféléknek növénykiválasztás útján kívánatos tulajdonságait fokozzuk, hátrányos sajátosságait ellenben fokonként visszafejlesztjük.

Hazai gyümölcsünknek közelebbi megismerése tudományos tekintetben csak egyik része volna egy ilyen irányú szakintézet munkájának, melynek önként érthetőleg behatóan kellene foglalkozni a gyümölcsföldolgozás összes szakszerű lehetőségeivel.

Nagy kertgazdaságok létesítése, az egyes vidékek viszonyainak legjobban megfelelő gyümölcsök tömeges termelésével kapcsolatban, s a rétöntözés és csatornázás fejlesztésével egyidejű-

a jelszót, annak van igaza. Persze ez az igazságszolgáltatás nem felel meg épen mindég az igazságnak, mert Justitia istenasszony mérlege inkább a felé billen, kinek nagyobb a — kalibere. De mivel ők meg vannak ezzel elégedve, minek protestáljak épen én ellene?

Érdekes egy kis szemlét tartani az újdonsült gazdák és erdészek toillettejein is. A mi azt illeti, roppant változatos, tehát a latin közmondás szerint: *varietas delectat*. Gyönyörködtetni kellene véle a néma szemlélőt, hanem ugylátszik, hogy ebben az esetben helytelenek kell nyilvánítanom ezt az öreg közmondást, a mennyiben gyönyörködtetés helyett a legtöbb arcot mosolyra fakasztja. Még a legkisebb változatosság nyilatkozik a kalapokban, a mennyiben általános divatnak a zöld stájer kalapok örvendenek. Ezeknek egyhangúságát csakis a reátüzdelt vaddisznó fogak, különböző színű és nagyságu tollak, vagy az egymagában álló két arasztoz fázán-

toll stb. török meg. A kabátokat végig nézve, valóságos ruha-szabász kiállításra képzelem magát az ember. Persze a hány, annyi féle s fő tulajdonságuk az, hogy valóságos szabászati műremek a különböző kimondható és kimondhatatlan színű »breeches«-ekkel együtt. A legújabb divatmellények és nyakkendők pompás színegyveleget képeznek. Hát még a sok zöld és tarka kötött, vagy a sárga és fekete bőrkamásni! Az amerikai és angol szöges és szögetlen czipók között pedig akad egy pár csizma is, sőt még »Bergsteiger« is.

Annyival is inkább nevetséges ez a sok »gazdasági« öltözet, mivel gazdaságnak eddig még a színét sem láttuk.

De ne ijedjenek meg kedves magyaróvári kollégáim azért, hogy ezt a sok érdemes öltözetet ennyire kiemelem. Nem akarom én dicsőségüket megcsontítani azzal, hogy talán a bécsi gazdák toillette-jeit az övék fölé helyezném. Dehogy, annak változatossága na-

gyon is az övék mögött marad. De kár is ezt tovább fejtegetnem, mert hiszen az egész világ tudja, hogy az öltözködés nemes sportjában az elsőség egyedül csak őket illeti meg.

Az akadémiai élet különben meglehetősen egyhangú, előadás nap-nap után. Az előadás három: *gazdasági, erdészeti és kulturtechnikai* szakmára oszlik. Mi gazdák eddig az első semesterben a nem nagyon érdekes alaptárgyakat tanultuk, nevezetesen növénytant, chemiát, ásványtant, fizikát, földméréstant és ábrázoló mértant, mely utóbbiakból sok és rendkívül pontos rajzot kellett készíteni. A következő semester azonban már sokkal érdekesebb lesz, amennyiben már a chemiai laboratóriumba kerülünk és az u. n. növénytani praktikum is megkezdődik. Érdekesebb lesznek még a tervbe vett nagyobb növénytani és geológiai kirándulások is.

Ordódy László.

Tavaszbuzza . . . . . á K 30

Tavaszcsozs . . . . . á K 30

Hannaárpa . . . . . á K 22

Duppai zab . . . . . á K 24

Tavaszbükköny . . . . . á K 17

részben Budapestről, részben vidéki állomásokról szállítva kitünő minőségben kapható

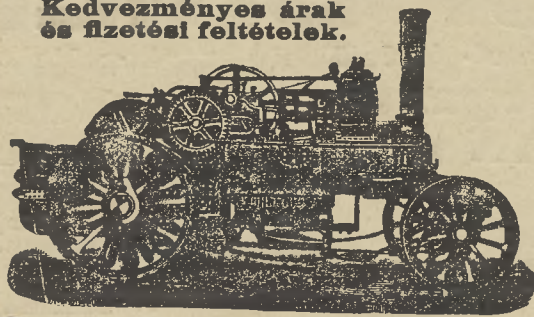
HALDEK

magnagykereskedésében

József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítójánál.

Budapest, U., Bálvány-utca 6.

Budapest **Első Magyar Gazdasági Gépgyár Rt.**
Kedvezményes árak és fizetési feltételek.

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít:

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.

leg lehetővé tenné mai gyümölcsstermésünk jelentékeny mennyiségbeli fokozását. A gyümölcs faji kiválasztásával, a nemesítésével behatott tudományos foglalkozás pedig elősegítené a magyar gyümölcs minőségének javítását.

Kérdés azonban, hogy vajjon a mennyiségi és minőségi szempontból nem kifogásolható gyümölcsünk értékesítésére nézve megvan-e a lehetőség, — tehát hogy a termés fokozására és javítására hozott áldozatok megtérülnek-e az értékesítés folytán?

Czélszerű új szőlőművelő eke.

A fogatos szőlőkapáknak azt szokták felhányani, hogy ha az ekevezető nem vigyáz, megsérti a szőlőtőkét az esetleg félrecsuszó

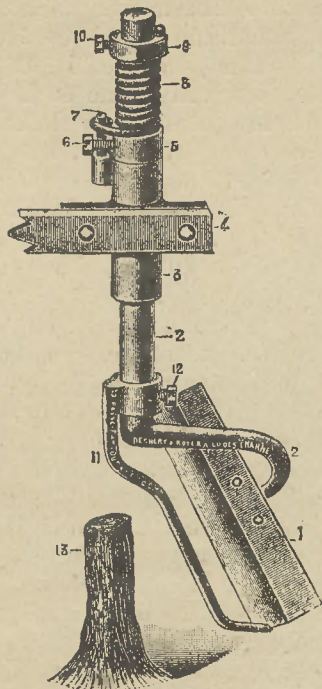
Leírása a következő: (Lásd a 39., 40., 41-ik ábrákat.)

A fogatos kapa váza csak olyan, mint a többi fogatos ekéé. A különbség az, hogy a szélső kapák egy védőszerkezettel eltérítik a kapakést a tőkétől, a kapakés nyelén alkalmazott tekeres-rugó segítségével és egy hajlított védő pálczával, melyeket a 40-ik és 41-ik ábrán szembetűnőbben észlelhetünk. A mint a fogatos szőlő kapáló eke szélső kapakése a tőkét megközelíti, a tőkét előbb a hajlított vaspálcza éri, a mely nem tesz kárt benne, de a kést irányából elhajlítja. A mint a veszélyből kiszabadult tőkét a pálcza elhagyja, a kés újra előbbi helyzetébe jön.

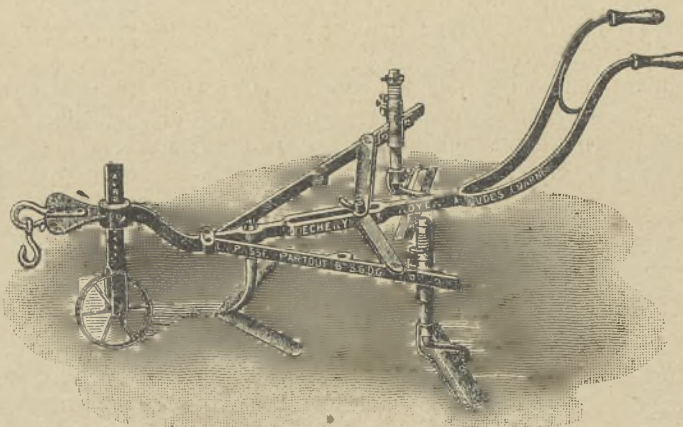
Tehát a tőke megsértése így elkerülhető és elérhető az is, hogy a tőke között is megkapáltatnak, úgy hogy a kézi kapának nem sok dolga marad. A dolog jól ki van eszelve és némi változtatással más kapások művelésénél is az ujtás jó szolgálatokat tehet.

müncheni tanár tollából nemrég a könyvpiacon megjelent.

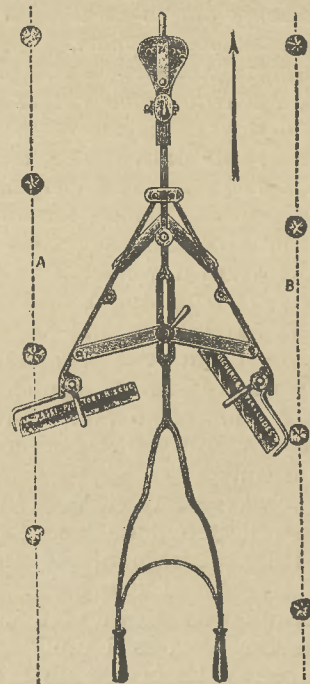
A megdülést nagyon jól ismeri a magyar gazda, mert gyenge szalmájú magyar búzáink nagyon hamar és gyakran szokott megdülni. Minél előrehaladottabb fejlődési stádiumban dül meg a gabona, minél fejlettebb már akkor a kalászban a szem, annál kevésbé érthet a megdülés. A normálisan fejlett erős száru gabona, különösen ha vihar vagy szél következtében nem annyira meg- mint ledül, fel is szokott újból állani. Ritka gabonában, különösen ha a megdülés csak a gyökérzet elhajlása folytán áll elő felázott talajban, a megdülés kisebb kárt csinálhat, mint a nagyon sűrűben,

40-ik ábra. A hantó szerkezet.

39-ik ábra. Dechery és Royer »la Passepartout« fogatos szőlőművelő ekéje.

41-ik ábra. A »la Passepartout« munkájának sík rajza.

eke. Oltványszőlőknél az ilyenképpen okozott sérülések súlyosan esnek a latba. Hogy ezt elkerüljék, jó távol járnak a tőke-soroktól, a minek meg az a hátránya, hogy nagy terület marad a kézi kapa számára, pedig hát ezt akarjuk a fogatos műveléssel minimumra csökkenteni.

Dechery et Royer, Rudes-ben (Marne dep., Franciaország) »la Passepartout« néven egy új fogatos szőlőművelőt szerkesztett, a mely hivatva van ezeket a hiányokat mellőzni.

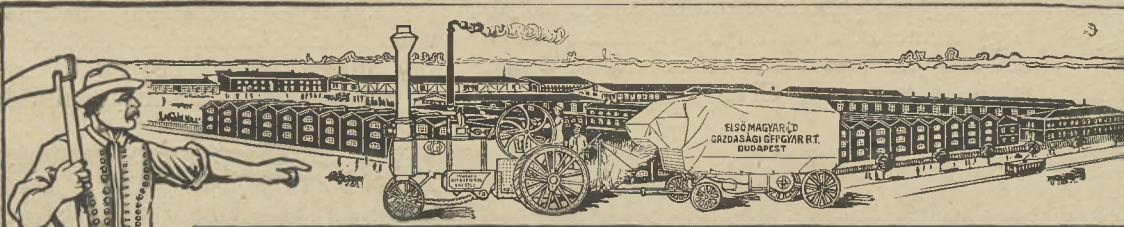
Mi idézi elő a gabona megdülését.

Szinte iróniának látszik ez idő szerint megdülésről beszélni, mikor az idén kevés kilátás van arra, hogy sok legyen a dült vetés. No, de lesz azért az idén is dült vetés, lesz az máskor is, és azonkívül időszerűvé a gabona megdülésével való foglalkozást egy terjedelmes német munka teszi, mely dr. Kraus*)

*) Dr. C. Kraus: Die Lagerung der Getreide, Stuttgart 1908. Ára vászonkötésben 15.60 korona.

különösen ha utóbbiban a növények buján és tulságos sűrű állás következtében gyengén is fejlődtek és a megdülés a szár gyengesége folytán áll elő. Aratás előtt közvetlenül, a nagyon súlyos kalászu buza gyakran szokott megdülni, gyakori a megdülés jó erőben lévő gazdag talajon is, míg sovány földön vagy sovány esztendőben ritka, és ismét az a mondas, hogy a megdült buza még senkit sem tett koldussá. Nagyon könnyen érthető, hogy a dült vetés nem egyszer nagyobb termést hoz-

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági génekről!

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST

ugyszintén **MAGANJÁRÓK** (utimozdonyok) cséplési, vontatási és szántási czélokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével.)

Referenciák az ország minden vidékéről!

Legtökéletesebb rendszerű

Gőzcséplő-készletek

LOSONCI DRILL

tolókerekes SORVETOGÉP, alul- és felülvető szerkezettel.

Első losonci mezőgazdasági gépgyár
BASCH ÉS TARJÁN mérnökök, LOSONCZ.

Kizárólagos vetőgépgyár.

Tessék árjegyzéket kérni.

Kitüntetések:

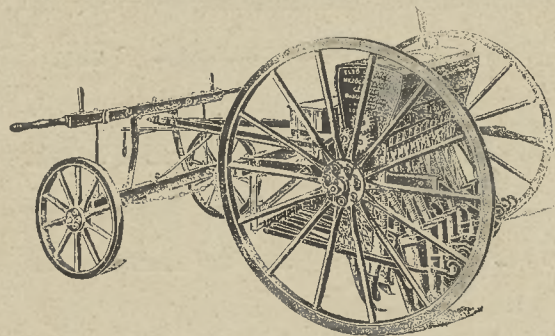
1906. Kolozsvár: Aranyérem.

1906. Nagyvárad: Emlérem oklevél.

1906. Nagyvárad: Emlérem oklevél ujtásokért.

1907. Sepsiszentgyörgy: Aranyérem.

1907. Pécs: Állami ezüstérem.

hat, mint a fennálló, ha az utóbbi a gyengébb táplálkozás vagy egyéb hátrányos behatások folytán gyenge maradt kalászban és azért nem dült meg.

A fennálló gabona azért mégis mindig a biztosabb. A korán megdülő gabona ritkán ad szép és sok magot, de még a későn megrogyó gabona is legtöbbször szokott esőzésektől, rekkenő hőségtől, rozsdától stb. szenvedni. A megdülés a sörépa legnagyobb ellensége, a mennyiben a minőséget teljesen leronthatja stb., szóval a megdülés, ha nem is okoz mindig bajt, de sok veszedelmet rejt magában.

Mivel pedig nálunk a megdülés gyakori vendég, nem lesz érdektelen, ha *Kraus* munkájának egyes új irányelveinek és adatainak felhasználásával, először azzal a kérdéssel foglalkozunk, hogy mi is idézi elő a megdülést és hogy védekezhetünk ellene.

A múlt század közepéig a megdülés megmagyarázására a *kovasavteória* szolgált; szerinte, azok a növények, melyek sok kovasavat vettek fel, nem dülnek meg, ha pedig nem rendelkeztek elég kovasav felett, megrognak. Ez a teória azonban tarthatatlanná vált, mikor vizkultúrákban kovasav nélkül sikerült normális, erősszáru növényeket előállítani és a mikor a vegyvizsgálatok kimutatták, hogy a megdülésre hajlandó gabonában olykor még több a kovasav, mint a fennállóban, valamint, hogy nem a szárát legjobban megerősítő büttyökben, csomókban van a legtöbb kova, hanem a büttyök közti részben, az internodiumban.

Ha a kovasavteóriát el is kellett vetni, azért nincs mit kételkedni azon, hogy kovasav lerakódások a szárban, vagy a sejtfalakban azok szilárdságát elősegítik.

A kovasavteóriát felváltotta az *etirolálás teóriája*; mikor ugyanis a múlt század hatvanas éveiben *J. Sachs* kimutatta azt, hogy erősen leárnyékolva a gabona alsó szárászerei nem fejlődnek ki kellő erősen és szilárdan, és ezért dül meg a gabona. Szóval az etirolálás vagy beárnyékolás teóriája a megdülést az alsó szárászreteknek kellő világosság hiányában beálló gyenge fejlődésére vezeti vissza.

Tagadhatatlan, hogy a növény, illetve annak földfölötti részei sötétségben hosszú, nyurga és erőtlen fejlődésnek indulnak, mint azt a pinczében kicsirázó burgonya hajtásain észlelhetni; igaz az is, hogy az ilyen növényrészek teherbíró és ellenálló képessége az elszakadás és megtörés ellen nagyon csekély és az a gabona, melynek alsó szárászreke állandó beárnyékoltságban nő fel, gyenge marad és megdül. De tisztán minden megdülést erre az egy okra visszavezetni nem lehet, ennek ellentmond a gyakorlati tapasztalat is.

Az etirolálás teóriája ép oly egyoldalú,

mint a milyen a kovasav teória volt és vele nem lehet az összes megdülési tüneteket ki magyarázni. Néha megdülnek azok a vetések is, hol a megdülést előre nem gyaníhatta senki és a hol az alsó szárászretek teljesen normálisan fejlődtek ki. Gyakran észlelhetni oly megdüléseket, hol nem a földfölötti, de az állandó sötétségben lévő földalatti szárászreke hajlott el, sőt a hol a gyökérzet engedett stb. Végül a logika is azt mondja, hogy nemcsak a világosság hiánya, hanem más körülmények is előidézhetik az alsó szárászretek gyenge kifejlődését, vagyis a megdülést.

Minden megdülést a beárnyékolás teóriájából ki magyarázni nem lehet és ez indította a múlt század nyolczvanas éveiben az akkor még gyakorlati gazdaként működő *Kraus*-t arra, hogy kezdetben gyakorlatilag, később pedig Münchenben a gazdasági laboratóriumban és a kir. technikai főiskola kísérleti terén, valamint a weihenstephani kir. vetőmagtermelő állomáson gyakorlatilag és elméletileg is a megdülés okaival és a megdülés elleni védekezéssel behatóan foglalkozzék. Alapos kutatásait, egyéb szerzők ez irányú vizsgálódásával és azok eredményét a fentemlített munkája foglalja össze és belőle megtudjuk azt, hogy a megdülés nem valami egyszerű és könnyen ki magyarázható folyamat, hanem a növény fejlődését irányító és befolyásoló legkülömbözőbb tényezők bonyolult összműködésének eredménye; e tényezők közt fontos szerepe jut a beárnyékolásnak is, de minden megdülést arra visszavezetni nem lehet, ha el is tekintünk azoktól a durva, külső erőművi behatásoktól, melyek a gabonát ledönthetik, mint a gabona törzsbetegsége (valjon azt *Ophiobolus herpotrichus* vagy *Leptosphaeria herpotrichoides* nevű gombák idézik elő, vagy *Fusarium*-ok, az *Kraus* szerint nincs eldöntve); megdöntheti a legerősebben álló gabonát az erős szél is, különösen ha esővel párosul, hogy a száron kései fagyok által okozott sérülések előidézői lehetnek a későbbi megdülésnek, arra a németek már a múlt század hetvenes éveiben jöttek rá; nagyon felázott talajban a gyökérzet dülhet ki, ugyszintén nagyon fellazított, például egerektől összefurt talajon stb. Ezek a tényezők a megdülésnek egyébként jól ellenállni képes egyedeket is megdönthetik, de őket a megdülés kérdéséből kikapcsolni nem lehet, mert a megdülésnél e tényezők is közreműködnek, de másrészt joggal megköveteljük a szártól, illetve a gyökérzettől, hogy e káros behatásoknak lehetőleg ellenálljanak. Így a gabona szárától megkivánjuk, hogy nemcsak a növénybe táplálékot és vizet szállítson, és a szárba indulástól a magérelésig egyenesen állva saját testrészeinek

(szár, levél, virágzat) súlyát elbirja, hanem megköveteljük azt is, hogy külső káros behatásoknak, nevezetesen szélnek és záporoknak támadását eléggé kivédje. A szárnak tehát nemcsak teherbírónak, hanem hajlékonynak is kell lennie; de az ellenállásban támogatja a szárt a talajba kapaszkodó gyökérzet, valamint a talaj tömörsége is. A szár teherbíró és ellenálló képessége függ falainak vastagságától és erősségétől; a szár megerősítésére szolgálnak a büttyei (csomói). Az alsó internodiumoknak kell a legtöbb terhet elviselniük és ezek azért lehető vastagfalúvá és rövidevé épülnek ki. Erősen fejlett gyökérzet, — mire a szár kitépésénél az alsó büttyök körül elhelyezkedő gyökér koszoru után következethetünk — jobban tartja meg a szárat, mint a gyenge; nagyon biztos lesz a szár állása akkor, ha az alsó internodium nagyon rövid, egészen a földben marad, sőt felső büttyke gyökérzet ereszt. A növény eme és hasonló tulajdonságai, a melyektől függ ellenállása a megdülés ellen, a megdülésnek ellenállóféleségek kitenyésztesénél nagy szerepet játszanak a magnemesítő által végzett kiválasztásban.

De nemcsak a fajta, illetve alfajta van befolyással a megdülésre, hanem egyéb körülmények is. Így kimutatták azt, hogy a *sekélyen vetett* gabona rendszerint könnyebben dül meg, mint a rendes mélységre vetett. De viszont a nagyon mély vetéseket is könnyen teheti megdülővé az, hogy földalatti részük erősen fejlődik ki, de a földfeletti rész rovására, a mely így gyengén marad és könnyebben megdül, mint a rendes mélységre vetett. Kivéteklént persze előfordulhat az, hogy a sekélyre vetett mag gyorsabban kél ki, a növényzet gyorsabban erősödik meg, és kevésbé dül meg, mint a rendes mélységre vetett.

A megdülés elkerülése végett is nagyon kívánatos továbbá, hogy a gabonaféléket *ülepedett* vagy esetleg jól *lehengerezett talajba vessük*; laza talaj nemcsak kisebb támaszt nyújt, hanem semmiesem károsabb a gyökérzetre, mintha körüle a talaj részecskéik, a talaj ülepedése, vagy eső, hólé okozta összemérés folytán elmozdulnak.

A megdülésre nagy befolyással van a *nedvesség* is. Ha kevés a víz, a sejtek kisebbek maradnak, a sejtfal vastagabb lesz, a fejlődés rövidebb és a magképződés gyorsabban áll be; ha sok a nedvesség, a fejlődés folyamata ellenkező lesz. Ha pedig a fejlődés alatt a csapadék nagyon változó, akkor ez a növény hossz- és szélesség növekedésében és belső kifejlődésében is kifejezésre fog jutni, vagyis száraz égalj alatt is a megdülésnek okai lehetnek az esőzések akkor, ha oly időben állanak be, mikor az alsó internodiumok kezdenek megnyulni és így azok

LOKOMOBILOK, GÖZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

hosszúra nyulnak és vékonyfaluk maradnak. A nedvességgel szoros összefüggésben van a *transpiráció* is; száraz levegőben, de szeles időben is nagyobb a transpiráció és az lassítja és csökkenti a növekedést és megvastagítja és megszilárdítja a sejtfalakat. A szél szárító és szellőztető hatásával így megint a megdülés ellen dolgozik.

A *világosság* szintén nagy befolyása van a megdülésre, a mennyiben a nagyon sűrű állásnál a gyenge világításban az alsó izek hamarabb nyulnak meg és hosszabbra fejlődnek és az egymásra következő internodiumok fejlődése nem lesz szabályos, valamint a leveleké sem, a mellett a sejtfalak is vékonyabbak maradnak és a szár alsó részén lévő büttyök adventív gyökérképző képessége csökken.

De ha a beárnyékolás egymagában elegendő lenne a megdülés előidézésére, jóval több dült gabonának kellene lenni, mint a mennyi rendszeren van. A megdülés gyakori oka az is, hogy a földalatti szárrész nagyon gyenge és ha a beárnyékolástól függne minden, akkor a földalatti szárrész dolgában nagyon rosszul állnánk, hisz az mindig sötétben fejlődik; de a földfölötti szárrészlet még ritka állásnál sem kap valami sok világosságot. Az etiolálás előmozdítja ugyan a megdülést, de végzetessé csak egyéb a megdülést előidéző okokkal karöltve lehet.

A *talaj állapota*, nevezetesen annak ereje szintén nagy befolyással van a megdülésre. Hisz ismeretes, hogy buja talajon több a dült vetés, mint a soványabban. A *nitrogén trágyák* feleslegben adva általában előmozdítják a megdülést, míg a *foszforsav-trágyák* a megdülés ellen dolgoznak és nagyon buja vagy nitrogénnel fölöslegben ellátott talajon a foszforsav a fejlődést helyesen szabályozva, megszokta erősíteni a szárat. Nem kell azonban azt hinni, hogy a szuperfoszfátosított vetés nem dül meg, hisz — mint látni fogjuk — a megdülés ellen abszolút biztos védelem nincs, de a szuperfoszfát a vetést a megdülés ellen jobban ellenállóvá teszi. Kivételesen lehet csak a foszforsav-trágya közvetve a megdülés előidézője, mikor t. i. az adott nitrogén-trágya csak a foszforsav-trágya adagolása folytán jut java hatásba. A foszforsav-trágya akkor sem dolgozhat a nitrogén-trágyának a megdülést előmozdító hatása ellen, ha e hatás ellensúlyozására kevés a foszforsav-trágya mennyisége. Ugyanez áll a *káli-trágyára* is, mely után többen szintén a megdülés előmozdítását tapasztalták. Érdekes *Hilgard* közlése, hogy a *mész* hiánya különben egészen jó összetételű talajon nyurga növekedést és csekély teherbírást idéz elő, míg mézben gazdag talajon zömökebb de szilárdabb a növekedés.

Ezekből azt látjuk tehát, hogy rendkívül sok tényező működik közre a megdülésnél és nagyon bajos az egyes tényezők hatását és szerepkörét pontosan megállapítani. Legközelebb egy cikkben előadom azt, hogy részben a *Kraus* által nyújtott gazdag anyag, részben a hazai tapasztalatok nyomán mit tehet a gazda a megdülés megakadályozására.

Gyárfás József.

KÖNYVISMERTETÉS.

A »Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete«-nek évkönyve. A »M. Sz. O. E.« az 1907. évről szerkesztett évkönyve, mely most jelent meg, a fiatal egyesület élénk tevékenységéről és folytonos, biztos haladásáról tesz tanúságot. Az igazgató-választmány jelentéséből kitűnik, hogy a tagok száma egyre emelkedik. Megemlékezik a megalkotott új osztrák bortörvényről. A »visszapillantás« című fejezet foglalkozik az Ausztriával kötött szerződéssel, a bor és szőlő-forgalommal, feltünteti az egyesületnek az irodalom terén, a boritaladó ügyében és a bécsi borkiállítás érdekében kifejtett tevékenységét, az egyesület V. évi működéséről szóló fejezet felsorolja a borértékesítés, gépbemutatók és szakismeretek terjesztése ügyében tett intézkedéseket, megemlékezik németországi tanulmány-utjáról,

a városházi borpinczék létesítése érdekében megindított mozgalmakról. A közgyűlésről szóló fejezet kiemeli gróf *Zselénsky* Róbert elnök megnyitó beszédét és dr. *Drucker* Jenőnek, az osztrák új bortörvényről tartott előadását. Az egyesület vagyona ma 29.000 korona, könyvtára 1700 korona értéket képvisel. Alapító tagjainak száma 107, évdíjas tagja pedig van 1031. Az évkönyvet az egyesületi tagok ingyen kapják, nem tagoknak 1.20 koronáért portómentesen küldi meg az egyesület. (Bpest, IX., Üllői-ut 25. II. em. 11.)

Törvényszéki állatorvostan. Irta dr. Hutyra Ferencz, az állatorvosi főiskolán a járványtan és a törvényszéki állatorvostan ny. r. tanára. Hutyra dr. termékeny tolla ismét egy nagyon becses munkával gyarapította a gazdasági irodalmat. Bennünket állattenyésztő gazdákat e munka tartalma mód nélkül érdekel. Hiszen lépten-nyomon előfordul gyakorlatunkban a szavatosság az állatkereskedelemben. Minők az erre vonatkozó kérvények? Melyek a szavatossági hibák, és pedig a jogi védelem határidején belül és a határidő elmulta után kártételek a háziállatokban, csatlások, mérgezések, állatorvosi szakvélemények, boncolási jegyzőkönyv, bíróságok felhívására adott vélemények stb. 352 oldalon tárgyalja szerző ezen kérdéseket nagyon behatóan, s a gazdának ha valami baja van, ily irányban nem kell fűhöz-fához szaladni tanácsért, hanem megtalál mindent e munkában. Kitűnő szakmunka ez ugy az állatorvos, mint a gazda számára, és egy rég nagyon érzett hiányt pótol. Ára 10 korona. Kiadja a »Patria« irodalmi vállalat Budapesten.

W. M. Acworth. A vasut gazdaságtan elemei. Fordította dr. Szabolcsi Antal, a Vasuti és Közlekedési Közlöny szerkesztője. A londoni nemzetgazdasági főiskolán tartott előadásait foglalta könyvbe az angol szerző. Új tantárgy, melynek a gazdasági főiskolákon érdemes lenne helyet szorítani. Hiszen napról-napra érintkezünk a vasutal és a tarifális kérdések szerfölkött érdekelnek bennünket gazdákat is. Pedig a munka tulnyomó részt a tarifális kérdéseivel foglalkozik. Dr. Szabolcsi Antal hasznos munkát végzett midőn e művelt a magyar irodalomba átültette. A mű megszerzhető könyvkereskedői uton. Ára 3 K.

Patkolástani kézikönyv cimen V. kiadása jelent meg dr. Nádaskay Béla és Schwenszky Armin állatorvosi főiskolai tanároknak 250 oldalra terjedő és 319 ábrával és 8 táblával illusztrált hézagpótló és az állatorvosi szakirodalom terén egyedülálló munkája az Athenaeum r.-t. kiadásában.

E munka V. kiadása élénk tanúsága annak, hogy e mű valóban hiányt pótló tankönyvnek bizonyult, különösen ama állatorvosi növendékeknél, kik a patkolástani előadásokat hallgatni és e tárgyból vizsgálatot tenni kötelesek, de a gyakorló állatorvosnak is nélkülözhetetlen tanácsadója, mert ebből megtudhatja az igen gyakran előforduló és különféle természetű sántításoknál szükséges orvosi segélynyújtást és gyógyító eljárást.

A »Patkolástani kézikönyv« gazdasznak, lótenyésztőnek és lovattartóknak is igen hasznos tanácsadója, mert belőle megismerik nemcsak az egészséges, de a különféle hibás és beteg paták között való különbségeket és ennek alapján megtudják a lónak munkaképességét és annak valódi értékét becsülni. Nagyon becses utbaigazítás ez a könyv, a lovastisztek részére is, kik a ló mozgására vonatkozó alapos felvilágosításokat találnak benne.

A patkoló egyén pedig nemcsak a patkolási tanfolyam látogatása alkalmával, hanem egész életén át, különösen a különféle hibás és beteg paták vasalásáról, valamint a lóval és

szarvasmarhával való bánásmódról nagyon becses utbaigazító tanácsokat meríthet belőle.

Ára 6 korona és kapható minden könyvesboltban.

Amerika. Irta: Somssich Gyula. Egy újabb munka az amerikai kivándorlásról. Azt írja Somssich Gyula munkájának előszavában, hogy »ennek megírására azért vállalkozott, mert elég alkalma volt Amerikában személyesen meggyőződni arról, hogy a mai viszonyok között a mi népünk az Egyesült-Államokban el nem érheti azt, a miért kivándorol, t. i. jobb megélhetési viszonyok biztosítását, mert bármit mondanak is azon óriási összegekről, melyeket haza hoztak és küldöttek honfitársaink, ez az összes magyar kivándorlóra felosztva nem adja meg azt az összeget, mely kárpótolhatna az egyest azért a veszteségért, melyet utiköltségért elpocsékolta és mivel életét, egészségét, munkaerejét és családi boldogságát kockára tette. A világgá kürtölt milliók, melyeket kivándorolt honfitársaink az ottani mesés munkahirekből megtakarítottak, fejenként felosztva, pár koronára zsugorodnak össze, a testi erőlködéssel és kockázattal pedig nincsenek arányban.

A mit az előszóban a szerző állit, azt bizonyítja munkájában vonzón, érdekesen, részletesen. Tehát az anyagi gyarapodás is csak legenda s akkor tehát mi áll az utjában annak, hogy a kivándorlás erélyesebben korlátoztassék? A csábítás mindenféle mesterségeivel terelik ki a meséket vakon hívó népet és lehetne-e azt kárhozható, ha e népet nem engedjük veszedelmébe rohanni.

Az érdekes munka megjelent a »Patria« irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. kiadásában. Nagyon melegen ajánljuk. Ára 2 korona.

Az okszerű baromfitenyésztés. Irta Kövy József, előszóval ellátta gróf Teleki Józsefné, a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének elnöke.

Alig egy negyed évszázad előtt még nem volt reá utalva a mezőgazda, hogy bizonyos kisebb termelési ágak meghonosításán törje magát, ma a megélhetés folytonos nehézbüvése serkenti őt gazdasági üzletkörének támogatására s beállit gazdasága üzemébe oly termelési ágakat is, a melyek eleddig figyelmetlennem kötötték. Ilyen a baromfitenyésztés is, a mely gazdasági életünkben szokatlan gyorsan, elementáris erővel, a természetes fejlődés utján oda jutott, hogy ma már legalább 150—180 millió korona értékben szerepel az élelmiszerek statisztikájában. S mind a mellett e tenyésztési ágazat még ugyszólván gyermekpólyáiban van, hazai viszonyaink e téren még óriás haladásra képesítenek bennünket. Minden attól függ, mennyire tudjuk a modern baromfitenyésztés szakismereteit gazdáink között elterjeszteni.

Ezen körülmények indokolják meg az »Okszerű Baromfitenyésztés« megírásának szükségét, s mert szerzője elsősorban gyakorlati szempontoktól vezettette magát, kitűnő forrásmunkát teremtett a praktikus élet számára.

A szerző hat részre osztja a tudnivalók összességét; az első rész az állattenyésztés általános szabályait s a különféle haszonbaromfi-fajtákat ismerteti; a második rész tájékoztatja a gazdát, hogyan kell tenyésztet berendeznie; a harmadik részben a tenyésztés technikájának részletes ismertetését tárgyalja új alapon. Soron követi ezt külön-külön fejezetben a hizlalásnak, a baromfi-betegségeknek ismertetése, s végül a hatodik rész az értékesítés, a tömörülés kérdéseiről nyújt utmutatót. Kiegészíti a munkát a »Madarak Védelme« című fejezet, a melyben a gazda hasznos munkatársának — a különféle madaraknak — védelmére hívja fel a figyelmet.

137 ábrával illusztrált könyv a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetének kiadásában jelent meg. Ára füzve 3 korona 60 fillér, kötve 5 korona. Kapható minden nagyobb könyvkereskedésben.

A Bőr- és Lithion-tartalmú, természetes és vasmentes

Salvator-forrás

Kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és kövszénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál.

Kapható ásványvízkereskedésekben vagy a Szinye-Lápócsi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsrakpart 8

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Kedvező tejtértékesítés mellett borju-nevelés?

Otthon a gazdaságban 14 fillért kapok a tejtért. Ez ár mellett érdemes-e még marhaneveléssel is foglalkozni? Az én nézetem az, hogy a takarmánykészletet teljesen a tejprodukczióra kell fordítani és csak az üsző- és bikapótlásról érdemes nevelés útján gondoskodni.

D. Gy.

Kérdés. Az amerikai tányéros borona.

Egy árjegyzékben olvasom, hogy gyeptörést oly szépen megmivel, hogy vetni lehet bele utána; tarlókat oly szépen porhanyit, hogy a gyomokat ekként alaposan el lehet pusztítani; tavasszal a megkérgeződött őszi szántást, amit csak extirpátorral lehet karbahozni, ahol tehát a közönséges boronával nem lehet a vetés elé elkészíteni a földet, pompásan meg lehet a földet lazítani s hogy emellett 10 munkaóra alatt 10 magyar holdat végez; a szántott földön fölöslegessé teszi a borona és hengert és a vetőmag alátakarására jobb, mint a borona. Az itt elmondottak mesésen hangzanak és szinte hihetetlenül. Gazdatársaim közül ki próbálta meg ezt az eszközt? És igazolhatja-e az itt felsorolt előnyöket? V. J.

Kérdés. Kiélt málnatelep felújítása.

Már 20 év óta van málnatelepem ugyanazon helyen. Törzsét kiélte. Ezt abból is látjuk, hogy a gyöktörzsek tömérdek hitvány vékony vesszót hajtának, melyek nem teremnek és csak kevés egészséges nyer vesszót. Ennek folytán a termés minőségileg és mennyiségileg egyaránt nem kielégítő. Minthogy hasonló árnyékos hely konyhakertben több nincs, az elültetésre nem gondolhatok, hanem trágyázással óhajtanék a bajon segíteni. Kérek szívesen erre nézve utbaigazítást. J. L.

Kérdés. Körtetermelés homokos földben.

Homokos kerti földemben a törpe körtefák nem diszlenek kedvem szerint. Lehet-e valamilyen módon azok diszlését a homokban is előmozdítani? J. Gy.

Felelet. Marhatenyésztés fejlesztése tejelékenységre című kérdésre.

Mindenekelőtt ismerje meg t. kérdéstevő tehenei tejelékenységet, mire legegyszerűbb mód a hetenként egyszer, vagy ha az elfoglaltság megengedi, kétszer tartott próbafejés, melynek mibenlétét, azt hiszem, fölösleges leírom. Saját tenyészetünk legjobban tejelő egyedének utódait neveljük fel csak a mustálás pótlására s egy jól tejelő utóda felett ne törjünk pálcát, ha mindjárt akadna is egy kis formális hiba akár fajtajellegben, akár külsejében. Egy szempontot azonban, az egészségességet mindig tartsunk szem előtt. Vásárlásnál sohasem szabad elfeledkeznünk a tejelési jelek kutatásáról és szigorú vizsgálatáról s különösen ne engedjük magunkat becsapni vásárláson egy-egy kitőgyeltetett tehénrel.

A bikabeszerzés és felnevelés még fokozottabb figyelmet érdemel és követel s ha nincs saját tenyészetünkől kikerült bikánk, új beszerzéséknél követeljük a törzshönyt az eladótól, feltéve, hogy a bika származását nem ismerjük különben is.

A bő tejelésen kívül legyünk tekintettel a tej jószágára is, különösen ha vajkészítésre dolgozunk, mert nem az a fő ilyenkor, hogy sok tejet adjon a tehén, hanem az, hogy minél több zsirt, illetőleg vajjat. Egy kis, mondjuk

4—8 próbás Gerber-féle készüléket azt hiszem, érdemes lesz beszerezni, amennyivel inkább már a vele bánás felette egyszerű. Ha azonban nem akar t. gazdatárs maga vesződni a vizsgálatnál, hát minden hónapban minden tehenétől 1—2 próbát küldjön be Magyaróvárra az Orsz. Tejkisérleti állomásra, vagy akármelyik vegykisérleti állomásra, határozottan kifejezve, hogy a vizsgálatot csak zsirtartalomra óhajtja, az utasítást aztán megadják az illető állomásról.

A kiválasztás segédeszköze célunk elérésére a felnevelés, — tejelékenységre dolgozva a fejés, takarmányozás etc., melyekre azonban a kérdés, illetőleg felelet keretében nem terjeszkedhetem ki s magára a kérdésre vonatkozólag és azzal végzem feleletemet, hogy tessék átvitt értelemben szigorúan alkalmazni azon közmondást: »nézd meg az anyját s vedd el a lányát!«

Szász Ferencz.

Felelet. Fertőző hüvelyhurut gyógyítása című kérdésre.

Másfél évi beható tanulmány alapján, melyet legközelebb a Gazdasági Lapokban is közzé fogok tenni, legjobb és leggyorsabb gyógyító eljárással a Bissulin-kupok alkalmazását ajánlhatom, melynek segítségével sikerül a betegséget még súlyos stádium esetén is 1—2 hét alatt teljesen kigyógyítani. Az eljárás az, hogy a tehének hüvelyébe első héten minden nap 1 kupot helyezünk, bevezetésénél lehetőleg érintsük a szerrel a péra-ajkakát és a hüvely fülét. Azután jól fertőtlenített kézzel toljuk be a kupot a hüvelybe, a kezét kihuzva, a pérát fogjuk össze, hogy a kup ki ne essék. A kupot használat előtt tanácsos egy félórával megelőzőleg melegebb helyen tartani, hogy így a pérában hamarabb elolvadjon.

Második héten minden második nap, harmadik héten minden 3-ik nap adunk egy kupot. Bikák is kezelhetők Bissulin-pálcikákkal, ezeket a bika himtasakjába tesszük. Ajánlatos a tehének péráját naponta 5% lysoformoldattal megmosni, az istállót fertőtleníteni, forró luggal, mézszoldattal felfofoztatni. A kupok beszerezhetők M. Roessle Wien, IV/i, Paulanergasse Nr. 7. 100 drb 16 korona.

Másik eljárás a Bacillol-kezelés, mely már e lapokban részletesen le volt közölve.

Dr. Kukuljevic József.

Felelet. Berkshire mangalicza-keresztelés című kérdésre.

Az első keresztelés sikertelensége ne riassa vissza kérdéstevőt ezen helyes nemesítési eljárástól. Hogy a berkshirei vér mangaliczába csepegtetve igen megfelelő ivadékot produkál, azt több tenyésztő tanúsítja, sőt egy tájfajta: a báznai sertés is bizonyosága ennek.

A keresztelést tehát csak tessék folytatni; célszerű lesz az első keresztelés ivadékaiból azokat kiválasztani, melyek a berkshirei típust legjobban mutatják és ezekre egy új, jó átörökítőképeségű kant vásárolni. A tenyészanyag további kiválasztásánál is az legyen a jelszó, hogy a legjobb malacozó és legtipikusabb anyák ivadékai hagyandók meg tenyészczélra, a fiatal generációt pedig a gyorsfejlődésnek, illetőleg a vele járó testforma (hengeres törzs, rövid lábak) kialakulásának megfelelőleg intenzíven kell táplálni.

Bátor vagyok ugyanis megjegyezni, hogy a nemes angol vér bekeresztelésén kívül a megfelelő táplálásról is kell gondoskodni, ha el akarjuk érni a jelölt testformát. A gyorsfejlődés és vele járó testméretek t. i. nem valami

állandó tulajdonságai a fajtáknak, hanem ez inkább a tak. viszonyokkal vannak egybeforrvá; a milyen könnyű e tulajdonságokat a forszírozott táplálás útján elérni, ugyanoly könnyen veszíti is azokat a következő generáció, ha az intenzív táplálás elmarad. Különösen az első hónapokban tehát jól kell tartani a malacokat, szintugy a szoptató koczákat is.

A szaporaság már inkább fajta-, helyesebben individualis tulajdonság, ezt tehát a kereszteléssel párosult tenyész kiválasztással biztosan el lehet érni. Tehát a jó malacozó anyák ivadékainak továbbtenyésztése és az ivadék intenzívebb táplálása a legfőbb eszközei kérdéstevő céljainak.

Porcius.

Felelet. Galandférgek tyukokban című kérdésre.

Tyukok bélesatornájában főleg a Choanotania infundibuliformis, a Davaina tetragona, a Botriocephalus langicollis élősöködik. Pathologikus hatásuk abban áll, hogy tápanyagot vonnak el a szervezet elől, másrészt izgatják, néha átfurják a beleket. Innen magyarázhatók a kóros tünetek: fokozatos soványodás, (a jó étvágy dacára is) kimerítő hasmenés, görcsös rohamok közt hirtelen elhullás. A szakemberek a betegséget leküzdésére ajánlják a páfránygyökeret és a kamala-port. Előbbiből 2—3, utóbbiból 1 grammot kell egy egyedre számítani s pilula alakjába beadni a gyanus állatoknak. A bélférgek e szerek hatására petéikkel együtt a bélsárral kiürülnek, a bélsarat tehát a baromfiólból és udvarról gondosan össze kell söpretni és tűzbe vetni.

Porcius.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében. Időjárásunk április első negyedében is száraz, sőt hűvös volt, csak az utóbbi napokban melegedett némileg az idő. A melegedő idővel a tenyészet szépen meg is indult. Buza, luczerna, gyepek szépen zöldül. Őszi szántásba vetett tavasziak szépen kikeltek, a tavaszi szántásba, kivált a március vége felé vetettek kelése azonban sok kívánni valót hagyott volna maga után, ha e hó 8-án a kikelésükre megkívántató menydörgéssel kezdődött, azután egész délután estig tartott csendes esőt nem kaptak volna. Ez idő szerint a vidéken minden tavaszi kalászos és a répa elvetve van, így ezek kikélese említett esővel, a mely még többnek is ígérkezik, biztosított. Luczernák megboronálva. Buzák fogasolása, tengeri vetése is kezdetét vette. A buzák fogasolása azonban szárazabb idő beálltaig szünetel. Erre száraz, meleg idő válik szükségessé, mert bizony a buzák jelen állása nem dicsérendő. Soványak, ritkák, sok helyt pusztulnak. Volna bizony elég kiszántandó. Csak távolról szép zöldek, de a táblán menve a legtöbb táblában kevés a buza, sok a dudva fű, a mi távolról a szép zöldet adja. Jásznagykunszolnok megye, 1908. IV/9.

N.

Károlyi Sándor gróf emléke a Tiszavölgyében. Károlyi Sándor gróf, a magyar gazdák nemrég elhunyt vezére, mint a Tiszavölgyi Társulat alelnöke, utóbb elnöke, majd tiszteleti elnöke, tevékeny részt vett a Tisza folyó szabályozásának nagy munkájában. Az itt szerzett kiváló érdemei elismerésül Darányi Ignác földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a Tisza folyó ugynevezett csongrádi 84. számú átvágá-

A selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált takarmány-répamagnak manapság sem párja, sem konkurrencziája nincs.

Kapható:

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében **Budapesten.**

➔ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➔

sát Károlyi Sándor gróf átvágásnak nevezi el, s erről megleghangu leiratban értesítette az Országos Vízépítési Igazgatóságot.

Birálóbizottság az erdészeti szakképzettség megvizsgálására. A földmivvelésügyi miniszter az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-a értelmében szükséges erdészeti szakképzettség megbírálására hivatott bizottságnak tagjaivá az 1908—1913. évekre terjedő megbízatással Almássy Andor nyug. erdőgazdátót, Bund Károlyt, az országos erdészeti egyesület titkárát, Csik Imre főerdőtanácsost, Fekete Lajos miniszteri tanácsos, nyug. főiskolai tanárt, Garlathy Kálmán nyug. erdőgazdátót, Havas József miniszteri tanácsos, erdőgazdátót, Jankó Sándor főiskolai tanárt, Lászlóffy Gábor főerdőtanácsost, Laitner Elek miniszteri tanácsos, erdőgazdátót, Muzsnay Géza főiskolai tanárt, Nagy Károly főerdőtanácsost, Rónay Antal miniszteri tanácsos, erdőgazdátót, Scholtz Ottó urad. főerdőmestert, Tavi Gusztáv miniszteri tanácsos, urad. igazgatót, Téglás Károly főerdőtanácsost, Tomcsányi Gyula miniszteri tanácsost, Török Gábor városi erdőmestert és Vadas Jenő főerdőtanácsos, iskolai tanárt nevezte ki.

A szeszankét. A szeszkontingens megállapítása és a gyümölcspálinka megadóztatása dolgában egybehívott szaktanácskozás dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter elnöklésével f. hó 9-én d. e. tíz órakor kezdődött a pénzügyminiszterium nagy dísztermében. Jelen voltak: Popovics Sándor és Dész Zoltán államtitkárok, Mezössy Béla államtitkár, Schreiber Viktor és Molnár István miniszteri tanácsosok, Pallavicini Ede örgróf, Széchenyi Géza gróf, Ghyllány Imre báró, Chorin Ferencz dr., Burdia Szilárd, Rubinek Gyula, Máriássy Ferencz, Papp Géza, Bujanovich Gyula, dr. Hegedüs Lóránt, László László, Leipziger Vilmos, Böszörményi Oszkár és még mások. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, pénzügyminiszter rövid beszéddel nyitotta meg a tanácskozást;

»Az államszükségletek fokozott növekedése új bevételi források föltárására, ezek között a szesztermelésnek nagyobb hasznosítására és evégből magának az adótételnek emelésére utal bennünket. A leglényegesebb újítást abban keressük, hogy a kisebb adótétel mellett főzhető szesznek kontingentálását nem hosszabb időre kívánjuk megállapítani, hanem a valódi szükségletnek megfelelően évről-évre meghatározni, továbbá, hogy a termeléstől várható haszon biztosítása érdekében a kisebb adótétel és a nagyobb adótétel közötti különbséget 24 koronára kívánjuk emelni. A termelés fokozása, különösen pedig az ipari célokra való fölhasználás elősegítése érdekében a kiviteli prémiumot 7 korona fix tételben óhajtjuk megállapítani. Az eczetermelésre fölhasznált szeszt a kontingens szeszből kiválasztani óhajtjuk. El kívánjuk törölni a 3 korona illetéket, amelyet a denaturálásért kell

fizetni, sőt megfontolás tárgyává kívánjuk tenni, hogy a mezőgazdasági szeszfőzdek kontingensének emelése mellett az ipari célokra használt szesz után ne adjunk-e különös bonifikációt. Az adózás irányítása, nemkülönben a technikai fejlődésre való tekintetből újabb szabályozást igényel az átalányozás alá eső szeszfőzdek adózása. Az Ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szerződésben szabad kezet biztosítottunk magunknak ugyan az adótétel tekintetében, a kezelés egyszerűsítése, a forgalom, a termelés és a fogyasztási viszonyok alapos mérlegelése azonban kívánatosná tenné, hogy azonos adótétellel adózunk. Ez is indított bennünket arra, hogy a szeszadótételek meghatározásánál a mai 100 koronáról a tételt *száznegyven* koronára kívánjuk emelni. A legalaposabb megfontolást a kisebb adótétel mellett főzhető szeszkontingensnek megállapítása és meghatározása, különösen pedig a törvényhozás által már inaugurált irány figyelembevételével a mezőgazdasági szesztermelésnek elősegítése mellett az ipari szeszfőzdek kontingensének korlátozása képezné. Az adótétel különbözetének fölemelése, a labil kontingens, különösen pedig a mezőgazdasági szeszfőzdek kontingensének emelése indokoltá teszi, hogy a mezőgazdasági szeszfőzdek mai bonifikációját 4 koronára leszállítsuk, ami az egész reform egyik föltételét teszi.»

Széchenyi Géza gróf, a Mezőgazdasági Szesztermelők Egyesületének elnöke annak a nézetének ad kifejezést, hogy a szeszadótételnek óriási mértékben való fölemelése az árakat devalválni fogja, mert a fogyasztás nagyon meg fog csökkenni. A mezőgazdasági szesztermelésnek ezt a válságát az ipari kontingens megszorításával lehet elérni. Kívánatos volna, hogy amennyiben az ipari szeszkontingens csökkentése, amely amint hírlik, 50 százalékos lesz, mindjárt az első évben vitetik keresztül, hogy egyelőre új mezőgazdasági szeszgyárak ne kapjanak kontingenst, mert az árak alacsony volta miatt boldogulni nem tudnának.

Chorin Ferencz dr., mint a Magyar Gyár-
iparosok Orsz. Szövetségének elnöke alaposan nekiment a mezőgazdasági szeszgyáraknak s mindent ismét a gyárparnak kívánt adni és az ipari gyárak fenntartását követelte. Ha pedig az ipari gyárak kontingense megcsorbíthatnák, úgy a kisajátítási törvényelvek révén teljes kártalanítást követel. (Persze ez jó lenne, mintha a gyárpar nem gazdagodott volna már meg eléggé a mezőgazdasági szeszgyárak rovására. Szerk.)

Hozzászólottak még *Pallavicini Ede* örgróf, a ki ugy a nagybirtok, mint a kisbirtok érdekeit ismertette és az állathizlalás szempontjából is a kisemberek érdekeit védte. *Burdia Szilárd*, *Schwarz Jakab*, *Molnár István* és *Darányi István* a gyümölcs-szesz megadóztatására tettek javaslatokat. Később még *Leipziger Vilmos*, *Moskovitz Miklós*, báró *Kuffner Károly* persze a nagyipart védtek. *Bujanovich Gyula*, *Széchenyi Géza* gróf indítványát pártolta. Végül *Rubinek Gyula*, az O. M. G. E. igazgatója figyelmébe ajánlja a kormánynak, hogy a szeszkontingens leendő megállapításánál nemcsak a termelésnek az adóemelés következtében beálló csökkenését vegye figyelembe, hanem azt is, hogy a gyümölcspálinka főzésének a mostani keretekben állandóan veszélyeztetni a kontingentált szesz árát. Az ipari szeszkontingent teljes mértékben ki kell sajátítani a mezőgazdaság részére. Az ipari kontingens csökkentése az első évben 140.000 hektoliterben állapíttassék meg. Most, mikor az önálló vámterületre készülünk elő, kétszeresen szükséges erősíteni a mezőgazdaságot.

Lapunk zártakor az ankét még folyik, folytatását jövő lapszámunkban hozzuk.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület irodalmi és tanügyi szakosztálya *Kodolányi Antal* elnöklésével tartott ülésén *Barabás Endre* előadása: Románia közoktatásának szociális irányjaival foglalkozott. *Barabás Endre* értekezését azzal vezette be, hogy a hét éven felüli lakosságból Romániában még mindig csak 22 százalék tud írni és olvasni. A népoktatási feladatokat nem osztotta meg

a felekezetekkel és nemzetiségekkel, így szüntek meg a királysággá lett Romániában a moldovai magyar iskolák is. Az állam pénzügyi ereje az iskolák felállítását csak fokozatosan engedti meg, s így a közel egy milliót számláló tankötelesekből csak 370.000 járhat iskolába, Magyarországon a félannyi oláhságból pedig 330.000 jár. Románia legmodernebb iskolája a tanítóképző, melyben csak született románok és túlnyomólag földmivészek kiváló gyermekeit veszik fel. A tanítóképzés hat évig tart. A tanítóegyesületek ott kulturális körök és vezetői a falusi társadalmi köröknek. Kilencz község tartozik egy kulturális körbe, mely havonta egyszer tart gyűlést a kör más-más községében. A román falusi tanítók szociális irányu tevékenységének jelentőségét *Haret Spiru* közoktatásügyi miniszter fogta fel és méltányolta. Az ő bátorítására indították meg a falusi szövetkezesek létesítését. Az első hitelszövetkezetet 1893-ban falusi néptanítók alapították. A miniszter egy tanítót szabadságot, a ki az egész országot beutazta és másfél év leforgása után a tanítók 612 falusi hitelszövetkezetet alapítottak, ezek száma 1906-ik év végén 2021 volt, az összes községek száma 2900, alapítóikül összesen 18 millió lei volt befizetve. Az iskolák butorai között most mindenütt ott van a hitelszövetkezet pénzszekrénye is. A nagy szárazság idején (1904) a kormány segítőakcióját a falusi tanítók és hitelszövetkezetek bonyolították le. Ugyancsak a tanítók létesítették az első fölbérlő, kavicsotató, tej, fogyasztó, termelő és értékesítő szövetkezeteket. A tanítók 94 százaléka közvetlenül részt vesz valamely szövetkezet vezetésében. *Haret* miniszter el is rendelte, hogy elvárja minden tanítótól és tanítónőtől, hogy az iskolai munkán kívül még legalább egy szociális tevékenységi kört töltsenek be, mely a falusi parasztlakosság erkölcsi és anyagi jólétének elővitelében kell, hogy álljon. Tekintettel arra, hogy a falusi szociális élet Romániában csak most kezd fellendülni, a bámulatosan lelkes tanítóság sikerei még nem befejezett sikerek, hanem csak komoly kísérleteknek nevezhetők, nem szólva a miénknél már sokkal kiterjedtebb hitelszövetkezet hálózatról. El kell azonban ismernünk, hogy a mikor Románia tanítóképzését államosította s a lépés irányát a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság érdekeinek megfelelően szabta meg, a népnevelést olyan irányba terelte, melybe mi is szeretnők terelni a magyar népoktatást.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 2-án az egyesület székházában, igazgatóválasztmányi gyűlést tartott.

A gyűlés megnyitása után az elnök *Marschal Lajos* és *Máffei Géza* időközben elhalálozott egyesületi tagokról emlékezett meg. Ezután az ügyvezető titkár az egyesület ez évi, eddigi működésére vonatkozó elnöki jelentést terjesztette elő és több ügyet intézett el. Így *Nagyhalmagy* község piaczi helypénz díjszabályzatát tárgyalta, *Vadász* községnek abbéli határozatát, hogy az ottani országos vásárok tartama egy napról kettőre terjesztessék ki és *Borosbes* községnek a szarvasmarha tenyészirány megváltoztatását célzó határozatához a választmány a maga részéről is hozzájárult, végül pedig a *galsai* hegyközség rendtartásának módosítása fogadtatott el.

Tárgyalás alá került ezután az Országos Magyar Gazdasági Egyesület átirata folytán a Szerbiával kötendő új kereskedelmi szerződés kérdése is. Az Orsz. Magy. Gazd. Egyesület átirata szerint ezen szerződés megkötése tárgyában már végleges megállapodás létesült a közös kormány és Szerbia között s ezen megállapodások szerint Szerbiából élőállat nem hozható be sem Ausztriába, sem Magyarországra. A gazdatársadalomnak ez irányu kívánságát tehát az illetékes faktorok teljes mértékben respektálták. Ellenben koncesszió adatott Szerbiának arra, hogy 35.000 darab levágott szarvasmarha és 70.000 darab levágott sertés húsát behozatja a monarchia területére. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tehát rámutatva azon veszedelemre, a mely ezen koncesszió folytán állattenyésztésünket fenyegeti, ennek az elhárítása érdeké-

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek ideai első sorozata f. é. július hó 15-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti tehérpályaudvar“ czimzett Gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

ben egy országos mozgalom megindítását tartozta el, a minek támogatására a vidéki társaságokat is felhívta. Az Arad vármegyei Gazdasági Egyesület ezzel szemben, tekintettel arra, hogy itt tulajdonképpen már egy befejezett tény állunk szemben, a melyen már változtatni úgy sem lehet különben is az egyesületnek ezideig csakis az Országos Magyar Gazdasági Egyesület átiratából és egyes hírlapi cikkekből volt alkalma a régi és az új szerződés között összehasonlítást tenni, tehát teljesen tiszta képet ezen dologról nem alkothatott, nem tartja helyén valónak e tárgyban újabb feliratokat intézni a kormányhoz, annál kevésbé, miután az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a kormány és képviselőház figyelme ezen dologra már ugyanis fel lett hívva s mivel ezen kérdés tárgyalásánál a gazdák s maga az Országos Magyar Gazdasági Egyesület is mindig csak az élő állatok behozatala ellen agitáltak, a mely kívánságunk teljesítve is lett, ellenben az állati termékek, illetve a vágott marha behozatalának a kérdése soha szóba sem jött, tehát e tekintetben meg kell elégednünk azzal, hogy az erre vonatkozó koncepcziót a kormány csak a behozatalra kerülő vágott marhák számának a kontingentálásával adta meg, s hogy ezen állati termékekre csaknem olyan magas vám állapított meg, mint amilyen vámot mi fizetünk Németországnak, ahol pedig az agrár érdekek tudvalevőleg minden irányban kiváló figyelemben szoktak részesülni.

Végül elhatározta a választmány, hogy a *dohánybevéltési* módokat enyhítésére és a dohánybevéltési árak emelése érdekében az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökségét egy országos mozgalom megindítására fogja felkérni.

Gazdasági tanulmányut Angliába. Az OMGE az angol királyi gazdasági egyesület meghívása folytán a folyó évi június hó közepétől július hó 5-ig mintegy három hétre tervezett gazdasági társas tanulmányi utazást fog rendezni. A tanulmányút összes költségei első osztályú vasuti és hajójegyeket véve számításba, legfeljebb mintegy 1200 koronára fognak rugni. Második osztályú vasuti és első osztályú hajójegyét véve számításba, legfeljebb mintegy 1000 koronát fognak kitenni. A tanulmányút magában fogja foglalni Anglia legkiválóbb gazdaságainak, a hatalmas szövetségi központoknak, a kir. gazd. egyesület Newcastle-upon-Tyne-ben megtartandó évi vándorkiállításának tanulmányozását, a londoni és windsori gazdasági intézmények megtekintését és olyképp lesz szervezve, hogy a tanulmányi ut befejezése után még London további tanulmányozására is alkalom legyen. A tanulmányi utazáson az OMGE tagjai sorából legfeljebb 45—50-en vehetnek részt s a jelentkezés határideje április 20-án lejár.

Mezőgazdasági házi ipari tanfolyamok Heves vármegyében. A Hevesmegyei Gazdasági Egyesület a m. kir. földmivelésügyi minisztérium támogatása mellett Heves községben sás- és gyékényfonási, Poroszló községben kosárfonási tanfolyamokat rendezett 1908. évi január 2-től 1908. évi február hó 27-ig. Mindkét tanfolyam növendékei meglepő kezűsségre tettek szert a tanfolyamokon úgyannyira, hogy közülök többen otthonukban gyakorolják tovább a tanult házi iparágat. A sás- és gyékényfonási tanfolyamon 12 drb kocsitakaró, 24 drb szatyor, 3 drb ágymelléklet, 2 drb szőnyeg, 3 drb hasuraszövés, összesen 44 darab, a kosárfonási tanfolyamon különféle és pedig: ruha-, evőeszköztartó, kar-, fehér, kerrekkosár, összesen 207 darab készült, mind igen tetszetős, piaczképes kivitelben.

Az erdők kiirtásának megakadályozása. A földmivelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentések szerint többször előfordult, hogy egyes birtokosok, de inkább fatermeléssel foglalkozó gyárosok és vállalkozók, a kihasználás végett, talajostól együtt megvásárolt és föltétlenül erdőtalajt, a mely sok esetben még véderdő jelleggel is birt, — minek után sebtében letarolták, az így letarolt erdőt tájékozatlan kisgazdáknak jelentékeny vételár mellett fölparcellázták és eladták. A kis gazdaság nagy reménységgel föl is ásták és kapálták a drága

pénzen és rendszerint kölcsönre vett földet, a míg egyszer csak néhány év múlva azt tapasztalták hogy a csekély televény réteg kimerült és a mezőgazdasági művelésre nem alkalmas. Darányi földmivelésügyi miniszter rendelettel jár végére ennek a tarthatatlan állapotnak és az erdőfelügyelőségekhez intézett rendeletében kijelenti, hogy a jövőben minden rendelkezésre álló eszközzel megakadályozni kívánja, hogy a föltétlenül erdőtalajokban lévő erdők kipusztítsanak és egyes élelmes válalkozó jövőben a nép tájékozatlanságát és jóhiszeműségét kihasználhassák.

120.000 korona közérdekű erdősítések. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter nyolczszáznegyvenhat birtokosnak a királyi erdőfelügyelőségek útján százhuszezer koronát utalványozott ki olyan birtokosoknak, a kik közgazdasági érdekből kopár, futóhomok és vízmosásos területeken a múltév 1907-ben erdősítési munkálatokat végeztek. Engedélyezte a miniszter a segélyt olyan birtokosoknak is, a kik állami kezelésben vett erdőterületeken a folyóévben végeznek erdősítéseket. Elhatározta a miniszter, hogy a közgazdasági érdekből történt erdősítéseket a jövőben is támogatja sevégből csemeteketekre, magvakra, erdősítésekre 400.000 koronát kér ez évi költségvetésében a miniszter 50.000 ko.-val többet, mint eddig. Megjegyezzük, hogy az erdősítések végzéseért negyvennyolcz vármegye birtokai részesültek segélyben, a segély mértéke 2000 korona és 40 korona között váltakozik a szerint, hogy a jutalmazott mennyi területen folytatta sikerrel az erdősítést.

A hegyvidéki kisgazdák fia. Hogy a hegyvidéki kisgazda családok iparos pályára törekvő gyermekei iparos mesterekké képezthessenek, Darányi földmivelésügyi miniszter elhatározta, hogy a homonnai faipari szakiskolában négy, egyenként 400—400 koronás ösztöndíjat létesít, melynek kiadását a hegyvidéki kirendeltségre bízta. A minisztert ezen elhatározására az birta, hogy a hegyvidéken főleg a tanult asztalosmestereknek nagy hiányt érzik. És főleg az a kedvező tapasztalat, hogy a hegyvidéki kisgazdák fia közül ilyen mértékű államsegítséggel már több képzett asztalosmester került ki a homonnai szakiskolából.

A fertő-tavi halászat. Hajas Antal alispán a napokban értekezletre hívta egybe a Fertő-tó tulajdonosait. Darányi földmivelésügyi miniszter ugyanis a Fertőt nyit viznek minősítette, a melyen a halászat jogát csak társulati uton lehet gyakorolni. Az értekezleten, a melyen képviselve voltak Esterházy Miklós herceg, Széchényi Béla gróf, Széchényi győri püspök, a győri káptalan, Sopron és Ruszt városok, Fertő-Rákos, Gálos és Oka községek, Hajas Antal alispán elnökölt. Az értekezleten megjelent továbbá Répásy Miklós országos halászati felügyelő is, ki kijelentette, hogy a haltenyésztés okszerű fejlesztése csak társulati uton érhető el. Az érdekeltség azonban elhatározta, hogy megkéri a minisztert, ne ragaszkodjék a mai állapot megváltoztatásához, mert a társulattá alakulás esetén a partmenti szegény nép fog károsulni. Ebben az évben a Rábaszabályozó társulat egyébként is megkezdi a Fertő-csatorna megépítését, s az érdekeltek szerint előbb meg kell várni, hogy mi módon befolyásolja a csatorna megépítése a Fertő haltenyésztését. Vass szabályozási mérnök szerint már júniusban megkezdik a csatorna építését és a tó színvonalára ennek következtében egy méterrel alábbszáll.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A lefolyt héten rendkívül élénk volt a vetőmagvakbeli üzlet és a lóhere — épügy mint a luczernamag — készletek minimumra zsugorodtak össze. Az árak — mint mindig az évad végén — ezuttal is már szabálytalanok, átlag azonban szilárdak. Ama törekvés, hogy a lóheremag teljesen kiárusítsassák, mindenütt észrevehető volt. A luczernamag szétküldése óriási mérvet öltött. Fűmagvak forgalma szintén igen kielégítő volt és sok helyen vált szükségessé a készletek kiegészítése. Az imprágnált takarmányrépamagvak kereslete is rendkívül nagy volt és miután a már erősen megfogyott készletek újólag is kilettek egészítve, ismét elegendő van azokból szétküldésre. Egyéb takarmánymagvaknak u. m.: baltacim, bükköny, mu-

har, mustár és tavasziborsónak szintén elegendő kelendőségük volt. Árváltozások nem fordultak elő.

Jegyzések nyers árúért 100 kilónként Budapesten:

Vöröslóhere	200—210 K.
Vöröslóhere nagy arankás	175—185 »
Luczernamag, világos szemű	190—200 »
Luczernamag, barnás szemű	180—185 »
Nyulzapuka	150—155 »
Biborhere	36—40 »
Baltacim	38—40 »
Tavaszi bükköny	14—15 »

Készáru-tőzsde 1908. április hó 19-én.

Fajta	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten			
	Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig		
Buza:						
Uisza-vidéki	75	21.75	22.15	79	22.40	22.95
"	76	21.95	22.35	80	22.50	23.05
"	77	22.10	22.50	81	—	—
"	78	22.25	22.65	—	—	—
Fehérmezei	75	—	—	79	22.20	22.55
"	76	21.65	22.05	80	—	—
"	77	21.75	22.25	81	—	—
"	78	21.95	22.35	—	—	—
Kezvidéki	75	21.50	21.90	79	22.25	22.65
"	76	21.70	21.10	80	—	—
"	77	21.80	21.30	81	—	—
"	78	22.05	22.45	82	—	—
Ócsásági	75	21.05	21.95	—	—	—
"	76	21.85	22.20	79	—	—
"	77	21.95	22.35	80	—	—
"	78	—	—	—	—	—
Ócskai	75	21.75	22.15	—	—	—
"	76	21.95	22.35	—	—	—
"	77	22.05	22.50	—	—	—
"	78	—	—	—	—	—
Rozs elsőrendű új	—	—	—	—	19.95	21.15
" középminőségű (uj)	—	—	—	—	19.75	19.85
Árpa (takarmányárú, elsőrendű)	—	—	—	—	13.80	13.60
" (másodrendű)	—	—	—	—	12.90	13.20
Köles	—	—	—	—	—	—
Zab elsőrendű (uj)	—	—	—	—	15.40	15.60
" középminőségű (uj)	—	—	—	—	14.70	14.90
Tengeri belöldi	—	—	—	—	12.75	12.85
" román v. bolgár	—	—	—	—	—	—
Repcekaposza	—	—	—	—	—	—

Kimutatás

a hazai nyilvános áruraktárak és szövetségi gabonáraktárak gabona és őrlemény forgalmáról és készleteiről.

1908. március 28-tól 1908. április 4-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza Rozs Árpa Zab Tengeri				
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.*					
Készlet 1908. márcz. hó 28-án	681.102	145.036	119.835	117.357	125.856
Beté-1908. márcz. 28 (6) rozás	21.691	1.255	7.141	12.723	26.750
Kita-1908. márcz. 28-tól rozás	68.290	8.578	18.482	27.459	18.776
Készlet 1908. április hó 4-én.	614.503	137.713	108.497	102.581	133.833
II. Az 1908. március hó 28-án megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak.					
Bács	27.473	2.400	—	11.041	17.722
Békéscsaba	16.943	30	518	201	4.615
Bereettyóújfal.	1.798	1.636	5.436	82	329
Brassó	3.010	—	1.218	4.201	4.271
Budapest	242.470	73.298	4.577	23.151	1.238
Csáktornyai	14.308	3.284	146	840	1.738
Czegléd	17.546	1.293	2.530	88	27
Debrecen	9.531	22.224	4.542	3.198	584
Ermihályfalva	3.323	11.876	—	21	1.979
Fiume	7.264	201	6.887	10.838	62.890
Kába	12.070	980	959	157	90
Karczag	12.663	—	320	19	—
Kassa	4.357	692	3.331	1.647	48
Kisújszállás	26.880	392	1.838	100	22
Kisvárdai	8.930	9.650	140	258	211
Kolozsvár	11.521	32	2.013	8.454	700
Marosudvar	—	—	—	—	—
Marosvásárhely	6.151	—	1.333	2.120	—
Mátészalka	4.630	4.858	—	133	2.041
Mezőtúr	30.862	—	4.032	83	149
Miskolc	8.009	247	11.779	1.500	615
Nagybecskerek	29.632	1.043	165	13.738	15.406
Nagykanizsa	5.675	1.459	12.771	1.211	1.286
Nagyszalonta	994	793	1.213	807	12
Nagyszében	—	—	—	—	—
Nagyvárad	—	—	—	—	—
Nyíregyháza	—	—	—	—	—
Nyitra	9.183	—	949	206	—
Pancsova	2.145	—	—	150	3.170
Pécs	21.219	43	20.530	182	610
Szatmár	26.740	—	2.413	122	646
Szatmár-Németi	—	—	—	—	—
Szeged	5.951	101	2.302	—	798
Szoboszló	13.892	76	4.003	8	601
Szombathely	1.574	24	10.180	765	—
Temesvár	11.447	—	89	5.984	2.759
Verecz	8.164	—	121	1.214	5.427
Sziszek	2.363	—	29	7.402	2.226
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetségi gabonáraktárak.					
	4.167	544	1.457	1.291	618

Szesz.

Szilárdabb irányzat folytán a szeszüzleten a kereslet élénkebb volt és a szeszárak drágábban zárlnak.

Elkelt: *finomított szesz* adózva nagyban 162—163 K., adózatlanul 63—64 K.

Élesztőszesz adózva 161.50—162 K-ig, adózatlanul 62—63 K-ig nagyban.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 53—54 K. kelt el kötszre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelőállomás 52—53 K kelt el nagyban élénk vételkedv mellett.

Budapest a kontingens nyersszesz ára 58—59 K. Bécsben szilárd az irányzat és kontingens nyersszesz drágábban zárul az előbbeni héthez képest.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	162—163	K
Finomított szesz adózatlan	63—64	»
Élesztőszesz adózva	161.50—162	»
Élesztőszesz adózatlan	62.50—63	»
Denaturált szesz	53—53.50	»
Nyersszesz adózva	161—162	»

APRÓK.

Szövetkezeti szuperfoszfát-gyárak Olaszországban. A szuperfoszfát árak mesterséges felhajtása arra ösztönözte az olasz gazdákat, hogy szövetkezeti alapon szuperfoszfát-gyárakat alapítsanak. Olaszországban 39 önálló gyár van, a melyek 2,000.000 és trösztbe egyesített 27 gyár van, melyek 3,000.000 mm. szuperfoszfátot gyártanak. Ezek mellett működik 4 szövetkezeti szuperfoszfát gyár, évi 600.000 mm. termeléssel. A szövetkezeti szuperfoszfát-gyárak 1900-tól jöttek létre. Az olasz szövetkezetek szövetsége elhatározta, hogy Olaszország minden tartományában létre fog hozni egy ily szövetkezeti gyárat és tényleg több helyen vannak alakulóban ily szövetkezeti foszfát gyárak. 1,000.000 mm. szuperfoszfát gyártásához kell

500.000 lira, ebből 400.000 az ipari be rendezésre és 100.000 üzlet-tőkének. Az alapítók a hitelszövetkezetek. A francziák felbuzdulva az olasz szövetkezeti gyárak sikerre, most agítálnak a mellett, hogy hasonló gyárak Franciaországban is létrejöjjenek. Az 1907. évi bécsi nemzetközi gazdakongresszus feltétlenül ajánlja ily szövetkezetek létrejöttét, sőt azoknak egy európai nagy szövetségbe egyesítését.

A réz-kén-formol, egy új szer a szőlő peronosporája és lisztharmata ellen. Gimel, gazdasági mérnök Franciaországban, egy új szert talált fel a peronospora és oidium föllépésének megakadályozására. A szer együttesen hat és a bordói lé és kénporozást kívánja helyettesíteni. A szer, a miket összekever: 1. rézgálicz, 2. egy erősen kén-savas fém-só, és 3. formol. A szer most van kipróbálás alatt a francia szakkörök részéről. Az új feltaláló azzal az előnnyel ajánlja a szert, hogy 3% oldatával kényelmesen lehet egyszerű permetezéssel a két bajtöl egyszerre szabadulni.

A gazdasági növények nevelése télállóságra. Tudományos körökben felvetették azt az óhajtást, hogy a gazdasági növényeket mesterségesen edzeni kellene arra, hogy télállókká legyenek. A svéd biológiai intézet

Luleában, megpróbálkozott a feladattal és pedig némi eredménnyel. Az ugynevezett edzési műveletnek vetették alá a növényeket olyképen, hogy rozsot, zabot, burgonyát és kerti növényeket nagy ládáknak vetettek el és midőn bizonyos fejlődési fokot értek, sineken hűtő-házakba betolták, a mely hűtő-házakban a hőmérsék minus 10° C-ra is le lett szállítva. Ezt az eljárást ismételték néhány napi időközben. Persze, a próbát sok növény ki nem állotta. Csak nagyon kevés állotta ki a torturát, ezek azután a szabadban tovább lettek tenyésztve és megérlelésre juttatva. A következő évben az ily kemény ellentállást tanúsító növények magvai lettek elvetve és az újabb hidegszoktatási próbák megerősítették azt a föltevést, hogy az ily próbát kiállott növények a fagy ellen az immunitás bizonyos fokát szerzik meg. A kísérletek és szoktatások immár 5 éven át tartanak és az ekként hideghez szoktatott növényeknél egész —8 C°-ig tudták az ellentálló képességet növelni. Ebből az következik, hogy consequens edzéssel a nem télálló búzákat télállókká, a tavaszi veteményeket, u. m. árpát, zabot, őszi árpa és őszi zabokká lehet nevelni. Luleában a kísérleteket folytatják.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

Uj Fűkaszaló „Darling“.

Kedvence minden tulajdonosának — szolidabb az amerikai gyártmányoknál.
Szénaforgatók — Lógereblyék Utolérhetetlen munkateljesítésében és könnyen vonhatóságában.
Uj gabonaaratógép „Handy“
UMRATH és TSA BUDAPEST, V. KER., Váci-körút 60. szám.
 Gőzcséplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Eladó raczka-barányok.
 A **Gróf Bánffy-féle** bonczhidai és zentelkei többször díjazott tisztavérű fehér raczka-juh tenyészetekből eladó lesz f. évi május hó elején kb. 800 drb számafeletti választott jerke- és kosbarány. Érdeklődőknek felvilágosítást ad Vajna István bonczhidai (posta, távirtda és vasut helyben) és Nagy Sándor zentelkei (posta, távirtda és vasut Bánffyhyunad) uradalmi tisztartó.

MALACZOKAT nagyobb számban vesz Epstein Lajos Nagybitte.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes háziállatok **erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására** a

Brazay KINCSEM-FLUID KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felülmúlja a hasonló czélra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai-, polgári- és versenystállókban. Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő: **Brazay Kálmán czégnél Budapesten.** 1 üveg ára **2.50 kor.**, 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással **24 kor.**

1928. számhoz.

Birtok bérbeadási hirdetmény.

Mely szerint ezennel közhírré tétetik, hogy a **Tolnávármegyében, Nemetkeér község határában** egymáshoz közel, egy 97.96/1600 holdas és egy 456.1151/1600 holdas tagban fekvő, a kellő gazdasági épületekkel, részben már felszerelt részben az uradalom által még pótlólag felszerelendő egyetem alapítványi **„Nagy- és Kis-Magyaros“** nevezetű földbirtok, — mely művelési ágazatok szerinti felosztásában:

Belsőségben	6.59/1600 holdat,
Kertben	0.1149/1600 „
Szántóföldekben	508.516/1600 „
Kaszáló- és legelőekben	32.396/1600 „
Erdőben	2.1462/1600 „ és
Adómentesekben	3.865/1600 „

összesen tehát 553.1247/1600 hold földterületet foglal magában:

1908. évi október hó 1-től kezdve 1920. évi szeptember hó 30-ig terjedő 12 évi időtartamra írásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyalás útján haszonbérbe fog adni.

Az írásbeli zárt ajánlatok, melyek egy koronás bélyeggel, nemkülönben bármely kir. adóhivatalnál — vagy a kir. közalapítványi központi pénztárnál (Budapest, vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium) készpénzben avagy magyar állam-papíroknak leteendő 3000 korona bántpénzről az illető pénztár által kiállított hivatalos nyugtákkal ellátandók és melyekben a „Haszonbérleti és versenytárgyalási feltételek“ ismerete és elfogadása kifejezetten kijelentendő, s melyek borítékain feltűnő módon jelzendő, hogy a „Nemetkeéri egyetem alapítványi birtok bérletére“ tétetnek, **folyó 1908. évi április hó 22-én délelőtti 11 órájáig** a vallás- és közoktatásügyi Miniszterium segédhivatali főigazgató-helyettesénél (V. kerület, Hold-utca 16. szám földszint) annyival is inkább pontosan nyújtandók be, mivel később benyújtandó vagy beérkezendő, nemkülönben a feltételektől eltérő és a bántpénz letételét igazoló hiv. nyugta csatolása nélkül beadott ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

A „Haszonbérleti és versenytárgyalási feltételek“ időközben, vasárnapok kivételével, a hivatalos délelőtti órák alatt Budapesten a vallás- és közoktatásügyi Miniszterium segédhivatali helyettes igazgatójánál, vagy Szekszárdon, az ottani kir. közalapítványi felügyelőségnél tekinthetők be, de utóbbi hivataltól 5 korona költségösszeg beküldése ellenében meg is szerezhethők.

A beérkezett írásbeli zárt ajánlatok **a vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium IX-ik ügyosztályában (Budapest, V. kerület, Vadász-utca 33. sz. harmadik emelet) 1908. évi április hó 22-én déli 12 órakor nyilvánosan fognak felbontatni**, mely ténykedésnél az ajánlattevők személyesen jelen is lehetnek.

Budapest, 1908. márczius 9-én.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére,

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle

korneuburgi marhatáppor

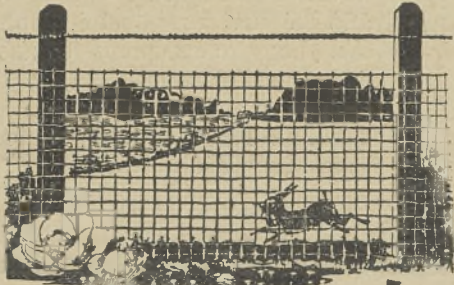
csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám. VI., Andrásy-ut 26. szám.

Bámulatosan olcsó kerítések!

Hazai gyártmány!

Nem tévesztendő össze a 6 szögletes osztrák gyártmányával!

Mezőgazdák
figyelmébe!Szőlőgazdák
figyelmébe!**HAIDEKKER SÁNDOR**

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48/15

ajánlja kizárólagosan **Hungária sodronyfonatát**, mint a szabadalmazott legolcsóbb és legelősebb kerítési anyagot, mely előnyeinél fogva felülmúl minden eddig alkalmazott sodronykerítést. A szög- s mezőgazdasági névze rendkívül fontos és világszabadalommal védett találmány előnye: Olcsóság! Cézár-szerűség és könnyű kezelés.**Horganyozott vassodronyból készül, (nem kell befesteni):** körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel,

Készletben: 1, 1 1/2 és 2 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 3 méter magasságban 1,2, 1,4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ár □-méterenkint: 30 40 50 60 70 80 94 112 132 fillér.

Körülbelül 3x5 centiméter (hosszukas) lyukbősséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben, 1 1/2 méter magasságban pedig 1, 1,2, 1,4 mm. dróterősségben.

Sodronyerősség: 1 1,2 1,4 1,6 1,8 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ár □-méterenkint: 48 58 78 88 98 108 128 148 168 fillér.

Körülbelül 1,5x5 cm. lyukbősséggel:

Készletben: 1 m. magasságban 1 mm. dróterősségben ára négyzetméterenkint 32 fillér.

Körülbelül 10x10 cm. lyukbősséggel:

Készletben: csakis 1 méter magasságban.

Sodronyerősség: 2 2,2 2,5 2,8 mm.

Ár □-méterenkint: 42 47 57 67 fillér.

Csomagolásért, földaszért és kezelettségi költségeikért számítatik □-méterenkint 1 fillér, de egy küldeménynél legalább 50 fillér.

A horganyozott tüskésodrony ára (8 cm. tüsketávolsággal) méterenkint 6 fillér, melynek alkalmazásával a kerítés teljesség szerint megmagasítható.

Számos elismerésvél áll rendelkezésre!

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat; osinos és erős kivittelt kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és lakóházkerítésekét erős sodronyfonat és kovacsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, kosarakat, magtár-ablakrostélyokat, ökr-szajkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyórostákat, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Arjegyék ingyen és bérmentve.

Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

1900. évi párisi világkiállításon Grand Prix.

KWIZDA-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállóknak, úgy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénaság ellen. A lovat trainingben igen nagy munkabírásra képesíti.

KWIZDA SZABADALMA.

Pneumatic. bokavédő szalaglégpárnával. Bokavédő szalagok gummiból.

Szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állítatik elő és pedig bal és jobb lábra.

A bokára, a-b-ig mérve, melynek kerülete
20-22 cm. megfelel az 1. sz. 24-27 cm. megfelel a 3. sz.
22-24 cm. „ 2. sz. 27-30 cm. „ 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:

Szürke színben drónként: Fekete, barna v. fehér szín
1. sz. K 5.50 2. sz. K 5.90 1. sz. K 5.90. 2. sz. K 6.40
3. sz. K 6.40. 4. sz. K 7.30 8. sz. K 6.80. 4. sz. K 7.70.

Képes arjegyék ingyen és bérmentve.

Főraktár: KWIZDA JÁNOS FERENCZ cs. és kir. osztrák, magyar királyi, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneuburg, bei Wien.

**TAKARMÁNYRÉPAMAGOK
ÚJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZTVE.
WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT****ECKENDORFI, MAM MUTH, OBERNDORFI**TENYÉSZTÉSE VEGYI FAJVÁLASZTÁS ALAPJÁN.
NAGY TÁPANYAG-TARTALOM és TÖMEGTERMELÉS
~ SZAVATOLÁS MELLETT ~**WOHANKA és TÁRS** BUDAPEST,
V. VÁCI-KÖRÚT 76.
HELLER MÓR, BÉPES.**Egyetemes kéve-gyorskötők**

legelősebb árban azonnal szállítanak.

Nagy választék mindennemű gazdasági kötélárakban.

HELLE O. műszaki kötélverőárú-gyár **POZSONY.****Birtokbérlet.**Alulírott igazgatóság haszonbérbe adja a **gömör-megyei baloghvári hitbizományi uradalomhoz** tartozó s Rimaszécs vasuti állomás közelében fekvő**rimaszécsi gazdaságot**mintegy **4800 magyar hold kiterjedésben** egy bérlet keretében a **folyó évi október hó elsejétől** kezdődő tizenkét egymásután következő évre.

A bérletre vonatkozó szerződés a hercegi főintézőségénél Rimaszécsen megtekinthető.

Ajánlatok — szóbeli vagy írásbeli megelőző tárgyalások kizárásával — **folyó évi április hó huszadikáig bezárólag alulírott igazgatósághoz kéretnek**, bérbeadó azonban fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — tekintet nélkül a felajánlott haszonbérre — szabadon választhat, bérbeadás pedig csak megfelelő ajánlat esetén jöhet létre. Közvetítők kizáratnak és nem díjaztatnak. A bérbeadó ingatlanok csak az alulírott igazgatóság által kívánatra kiállított megtekintési engedélylyel tekinthetők meg.Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg Ő Fensége Gazdasági Igazgatósága
Pusztavacs (Pestmegye). (Utánnomás nem díjaztatik.)

HIRDETÉS.

Tarna-Örs község határában, a Miskemajorban, folyó évi április hó 20-án, hétfőn, reggel 9 órakor kezdődő magán-árverésen piros- és zsemlye-tarka fias tehének, másfél éves bika és üsző borjúk, azután 3 éves fajcsikók adatnak el.

Mindenik állat kiváló, szép példány.

Nevezett major a vámos-györki vasuti állomástól háromnegyed órányira fekszik.

Jász-Árokszállás, 1908. április 9.

Márkus József.

A peronospora leghatékonyabb ellenszere a

Dr. ASCHENBRANDT-féle

Bordói por

amint azt úgy a külföldi mint kilencz éves hazai tapasztalatok igazolják. **Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rontja! A burgonyavész ellen használt szerek közt is a leghatásosabb!**

A liztharmat legbiztosabb gyógy- és óvszere a Dr. ASCHENBRANDT-féle

Rézkénpor

mely a szőlőt egyuttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

50 kg.-os zsákban kgrm.-kint	bordói por	72 fillér
10 és 5	"	"
2	"	"
50 kg.-os zsákban kgrm.-kint	bordói por	76 "
10 és 5	"	"
2	"	"
50 kg.-os zsákban kgrm.-kint	bordói por	77 "
10 és 5	"	"
2	"	"
50 kg.-os zsákban kgrm.-kint	rézkénpor	45 fillér
10 és 5	"	"
2	"	"
	rézkénpor	49 "
	rézkénpor	50 "

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet **mielőbb megrendelni.** A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-uteza 31. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340.— kor.
Tartalékok . . . . . 764.760.16 "

Összesen: 2,735.104.16 kor

1901. évi fölösleg 90.349.— kor. 1904. évi fölösleg 72.438.23 kor
1902. " 59.782.26 " 1905. " 61.730.60 "
1903. " 109.331.73 " 1906. " 39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban része stülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Birtokbérlet.

Ifj. gróf Draskovich Iván bérbe adja baranya-sellyei hitbizományi uradalmához tartozó

endesi gazdaságát

mintegy 2219 kath. hold kiterjedésben, egy bérlet keretében, folyó évi április havi átvételtől tizenkét egymásután következő évre.

A birtok közelebbi leírását és közelebbi feltételeket érdeklődőknek az uradalmi számtartói hivatal rendelkezésére bocsátja.

Uradalom Baranya-Sellye.

HAUPTNER

KENŐCSFECSKENDŐ

szarvasmarhák fertőző hüvelyhurutja
kezelésére.

Dr. Raebiger-féle. Minden gazdaságban a legjobb eredménnyel használatban.
Ára darabonként 26.60 kor.

Hauptner-gyártmány.
Vezérképviselő és raktár:

GEITTNER és RAUSCH
czég

Budapest, VI., Andrásy-ut 8. sz.

Szőlőoltványok

dús gyökerű erős példányok hiányok pótlására, vagy új ültetésekhez. Készlet még 80.000 darab. **Borfajok:** Erdei, Olasz-Rizling, Pirosbakar, Kövidinka, Nemeskadarka, Oportó, Mézesfehér és

bőtermő borfajok vegyesen. **Csemege-fajok:** Passatutti, Ezeréves, Piros gyöngy, Fehér gyöngy, Muscat Ottonel, Genuai zamatos és csemege-különlegességek vegyesen.

Gleditschia

Koronatövis, Krisztustövis vagy Tüskéslepényfa.

Élősövénynek legáthatatlanabb óriás sűrű ágas tövisű, rajta sem ember, sem állat, még apró malacok sem hatolhatnak át. Ezer csemete elég 50 méter hosszú kerítés örökítéséhez. **Kétéves erős csemete ára ezrenként 12 korona. Különösen válogatott, földfeletti része méternél magasabb, nagy, kifejtett tövisű ezre 18 korona.** Minden rendeléshez rajzokkal ellátott, nyomtatott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek ingyen. Magva, vetéshez nyomtatott utasítással 5 kiló 6 korona, 10 kiló 10 korona.

Delaware borból egy üveg kóstoló

csomagolással egy korona. — Czim:

Nagy Gábor, Nagykágya,

u. p. Kóly.

➡ Árjegyzék ingyen és bérmentve. ➡

DINNYEMAG.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtisza, kitünő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék Ananász zöldhúsú, Ananász vörshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Com. osité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Muscat orange, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi prescott cantaloup, Sirimpecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kaesanka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui téli.

Görögdinnyék: Apafai, Athénei, Aranysárgabélű, Debreczeni korai, Fazekas-féle, Fehérbélű, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Ónody-féle, Páratlan, Sámsoni.

Fajtánként:

50 szemes adag	5 fészeknek kétizbeni vetésére	—20 korona
500 " " "	50 " " "	1 60 " "
1000 " " "	100 " " "	3.— " "
2500 " " "	250 " " "	7.— " "
5000 " " "	500 " " "	12.— " "
10000 " " "	1000 " (egy holdra való)	20.— " "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezmény, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál.

BIRÓ PÁL kertgazdasága DEBRECZEN.

KOBLINGER GYULA
FOTODUPLIKÁCIÓ-
MŰINTÉZÉS.
BUDAPEST, VII.
CSÉNGERI-UTCA 22.
Készít CLICHÉKET
MŰVEK,
POLYORATOR, ÁRJEJYZÉKEN
ÉS HIRDETÉSEN RÉSZÉRE
TERVEK
MAGYARORSZÁGI ÉS SORSZÁMÍTÁSIK

Kocsigyártás.
Budapesti kovács- és kocsigyártó-
ipartestület védnöksége alatt álló
Kocsi Árucsernok Szövetkezet
BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocszi-raktára.

Vető-, evő-burgonya.

Topinambur	1000 kg.	60 K;	10.000 kg.	500 K
Paulsen Juli	1000 " "	60 " "	10.000 " "	500 " "
King Edward	1000 " "	70 " "	10.000 " "	600 " "
Topor	1000 " "	60 " "	10.000 " "	500 " "
Kifli	1000 " "	60 " "	10.000 " "	500 " "
Abundance			1000	100 " "
Centenary			1000	100 " "
Solanum Commersioni Violet			100	80 " "
Eldorado Findley			100	80 " "

Zeman János, Nádszeg (Pozsony megye).

'UNIKUM' magas tűzálló képességű takarékröstélyok!

Tartós!!
Nem salakosodik!
Nem görbül!!

Nagy szénmeg-takarítás!!

Azonkívül jutányosan szállítunk bármely más rendszerű rostélyokat is. A Van-Baerle-féle S. S. jegyű kazánköszöda nem titkos szer

BÁRDOS és BRACHFELD
műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamosági vállalat
BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZA 23. SZÁM

Külföldi pénz

Magyarországi birtokokra csak

1,000.000

koronától fölfelé

bármily mennyiségben

5% amortizációval együtt a megbecsült érték felére, gyors elintézésrel kapható.

Conversiók is eszközöltek.

Csak közvetlen megkeresők forduljanak „L. 607.” jegy alatt a Gazdasági Lapok kiadóhivatalához.

GAZDÁK
figyelmébe!
= 50% =
olcsóbb,
mint bármely más világító anyag a
pyroleum
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab
BUDAPEST,
X. ker., Közraktár-utca 28

Világhírű szabadalom 18 államban

Stadel-Torkos földmérő taliga kapható Stadel gépgyárban, Győrött

Elsőrendű magyarfajú
Erdélyi
jármosókrök,
ugyszintén 1 éves magyarfajú
Erdélyi
ökörborjuk
minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál
Szamosujvárt.
(Szolnok-Doboka megye.)

KUTSZIVATTYUKAT
„DIADAL”
láncszivattyukat és szivattyukat minden egyéb célra szállítanak

GYŐZŐ BÉLA és TÁRSA
szivattyú- és lecsokendő-spezialisták
Budapest, V., Báró Atzél-u. 3.
A Végvárosi tőzsomszédságában.

Szőlőoltványok:

hiányok pótlására

2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve, ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 frt.

Íásoltványok:

Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépségihával, eredei biztosítással ezre 45 frt.

Mind Riparla Portalisra oltva a következő fajokban:

Fehér borfajok:

Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárfehér, Mézesfehér, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Hárslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling.

Vörös borfajok:

Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon.

Csemegefajok:

Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezredéves, Muskotályok stb.

Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt	I. " 5 "
Gyökeres " " II. " 16 "	I. " 16 "
" " " II. " 10 "	II. " 10 "
" " " 2 éves gyökerű 18 "	

Hazai nemes vesszők sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajokból.

Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom.

Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni.

Hegyi bor:

Fehér hectoja	50.— K
" peccsenyebor	56.— "
Siller	50.— "
Vörös	60.— "

50 literen felül.

Székely I. József
Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom.

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenyő-faiskolától. Tulajdonosa Copony Ede Körmen. 120 fajta tűlevelűtűk, lombfák, sorfák, diszcserejék és rózsafák kaphatók.

Akác-magonczok

erős gyökérrzettel	
80-100 cm. magas	1000 darab kor. 22.—
50-80 cm. magas	1000 darab kor. 16.—
30-50 cm. magas	1000 darab kor. 10.—

Spárga-gyökerek

öt legjobb koral és késői fajban
2 éves 100 drb kor. 3.— 1000 drb kor. 20.—
1 éves 100 drb kor. 2.— 1000 drb kor. 15.—

Pecz Ármin

kir. udv. műkertész és faiskolatulajdonos
Budapest, VIII., Kálvária-tér 8.

VALÓ.
di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női övszerek) F. Berguerand fils leghíresebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

POLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50. szám.
Részletes képes árjegyzék ingyen

Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény. Kívánágot a „Gazdasági Lapok”-ból

ZSAK PONYA KÖTÉL
POLLAK SAMUEL
SZEGED

Gyümölcsoltványok,

gazdasági és díszfák árjegyzék szerint. Akácfa-csemete ezre 1-6-10-15 korona, gleditschia csemete ezre 8-10 korona. Boror rózsák 2-3 éves vadrózsára nemesített erős példányok 10 drb 4.— korona, 25 drb 8.— korona. Árjegyzék ingyen.

Lövös Lajos és Társai
kereskedelmi kertészete
Tarczal (Zemplén m.)

Tenyésztőjások

90% megtermékenyítésért felelősség vállalatik Legmagasabban díjazott, nagy udvarok és kifutókban tisztán tenyésztett törzsek, u. m.: Fekete és fehér Minorka, Plymouth-R, hamburgi arany (u. n. óriási fácskányúk) fehér és fogolyszínű olasz és Faverolles tojások drbja 40 fill. Fehér és ezüst Wyandotte, óriás fekete rózsataraju Minorka (amerikai ujdonság), fehér Orpington és világos Brahma-tojások darabja 50 fillér. Óriás pekingi kacsa tojások drbja 60 fillér. Amerikai óriási Bronzpulyka-tojások drbja 1.20 K. Ezüst gyöngyütktojások drbként 40 f. Geflügelhof Smržit (Mähren.)

Remek szép duppau
vetőmagzabot
ajánl métermázsnyként 20 koronáért ab Bánffyhungyánt vevő zsákjaiban, dr. gróf Bánffy Miklós zentelkei gazdasága. Kívánatra mintát küld Nagy Sándor intéző, Zentelke, u. p. Bánffy-hunyad.

Fajtojások!
Reitter Oszkár
főkapitánynál kaphatók I. rendű fajtisza, Angliából hozott törzsek utáni Fehér Orpington } tojások darabja } 70 fillér.
Sárga Orpington }
Pekingi kaosa }

Rázásmentes biztos csomagolás faldákban ingyen.
Angol emdeni ludak, fehér és sárga orpingtonok, pekingi kacsák készletben.

ALLAMI NAGY ARANYÉRMEK!
Gyözelmi díjak számos hazai és külföldi legelső és legnagyobb kiállításán. Tojások tavaszi szállítására most már előjegyezhetők!

TEJ-
szállító kannák,
szeparátorok,
húzó készülékek,
kópiók stb.
KLEINER-FLEISCHMANN
Vás-és kómaru gyárak
MILBING BECS m. l. l. t.
Árjegyzék ingyen.

Magyar Erdész
erdészeti és vadászati szaklap
Szerkeszti és kiadja
IMECSFALVI IMECS BÉLA.
Borsod-Apátfalván.
Előfizetési ár:
Egész évre. . . 14 korona.

Hámozott oberndorfi répamag	75 kgr.	70 kor.
(ebből 75 kg. annyi, mint rendesből 100 kg.)		
Duppauzi zab csirázva	100 kgr.	22 „
Tavaszbuzza,	100 kgr.	30 „
Prairie királyné tengeri, bőtermő	100 kgr.	16 „
Putyi tengeri, piros, korai,	100 kgr.	18 „
Szekely tengeri, sárga, legkorábbi,	100 kgr.	20 „
Magyar kincs vetőburgonya	100 kgr.	7 „
	1000 „	60 „
	5000 „	250 „
	10,000 „	450 „
Amerikai dió-, szil-, kőris-sorfák	100 drb	70 „
Pekingi kacsatojás tuczatja		8 „
Olaszemdeni libatojás tuczatja		24 „
Bronz pulykatojás tuczatja		12 „
Fehér és fekete Orpingtontojás tuczatja		12 „
Magyar üszők, 1—2 évesek, élőkilonként		80 fillér
Magyar üszők, 2—4 évesek, élőkilonként		70 „
Magyar igásökrök darabja 5½ mm.		500 kor.
Magyar bikák		600—1,600 „
Lámpa nélküli, melegvízfűtésű keltetőgép 130 tyuktojásra		120 „

Gróf Teleki Arvéd

uradalmában

posta, távirda, vasut: **Koncza.**

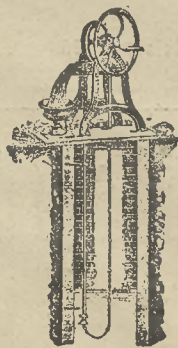
MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÖKÖLY-UT 133/b.

Telefon: 95-37. — Sürgőnyezim: Lánczkutgyár Budapest Thökölyut.

LÁNCZKUTAK

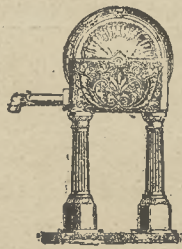

HUNGARIA nyitott lánczkut

a legmodernebb javított szerkezettel, csövek rézből, láncz czinezett acélból. — Gummi könnyen kicserélhető.

Minden mélységre alkalmas.

Nagy munkaképesség. Könnyű járás.

DIANA zárt lánczkut

100 pár díszlőszerszám.

Mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítésiük, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótarakók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkászubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyepelőszarvak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközölteik. Nem alkalmas tárgy kicserélteik.

Keresek kihüvelyezett tatárkát.

Ajánlatok ár megjelölésével „Tatárka” jellegre Mosse Rudolffhoz Budapest küldendők.

Bérbeveendő

esetleg kedvező feltételek mellett megveendő 30—40 holdas, a főváros és közvetlen gyorsvonati állomás mellett fekvő kisbirtok. 5—6 szobás lakóház felülettel; 10—15 hold park nem akadály. — Ajánlatok: **Gazdasági Lapok szerkesztősége** Budapest, IV., Muzeumkörtút 7. szám.

Gyümölcsészeti Lexikon.

1500 czim alatt 400 képpel, gyakorlati alapon foglalkozik a gyümölcsészettel. Évenként 4 füzet jelenik meg. Megrendelhető füzetként vagy egész évi 4.— K előfizetéssel a szerzőnél, **Eötvös Lajos, Tarczal** (Zemplén m.)

Keltetőgépek díjtalanul próbára.

Keltetőgépek a legjobbak és legolcsóbbak.

Keltetőgépek sok száz kitűnő bizonyítvány és

ajánlatok egész Ausztria és Magyarországba, melyek bárkinek díjtalanul megküldetnek. **Keltetőgépek** tyuk-, liba-, fogoly-, fácán- és kacsatojásokhoz.

Keltetőgépek részletfizetésre **Keltetőgépek** szabadalmazva Ausztriába és Magyarországra. — Egyedüli készítője **G. Mücke, Reisenberg** bei Wien, III. sz. Ezen szakmában az egyedüli gyár.

Tenyésztojások.

Szabadban tenyésztett fekete amerikai Minorkák a 6000 márkáért Amerikából importált „Champion Victor” kakas és kitűnő tojók származékai, gyönyörű óriás példányok. Megtermékenyítés és frissességért kezeség vállalatik. Darabja 50 fill. **Vodička Tobitschau** (Mähren.)

Uradalmaiban,

gazdaságokban elhullott állatok bőreit, v. m. marhabőröket számbőrnek, ló- és csikóbőröket kocsifedél, illetve ülésbőrnek, díszbőröket nyereg vagy ülésbőrnek feliben, esetleg jutányos díjért **Marsal János** timár iparos

Szarvas, Békés megye.

PIEDLER JÁNOS

LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmáttszés szerinti mennyiségben és **olaj eredeti (pernai) orosz lenmagot.**

A HELLER-féle „KING”

gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép. az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt **egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető.** A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készültek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel **többet teljesít, mint 20 ember ecsettel** és mindenféle állványozást és előmunkálót feleslegessé tesz. Ezen gép **egy nap alatt** kifertőtleníti. Kimerítő prospektus **302. szám alatt** a magyarországi vezérképviselőtől: **Waidl Emil Budapest, VIII., Népszínház-utca 23.** kérendő. **Pontos munkateljesítésményért szavatolunk.** — Prospektus ingyen és bérmentve.

ELADÓ bognárszerszámfa

uradalmi készítésű.

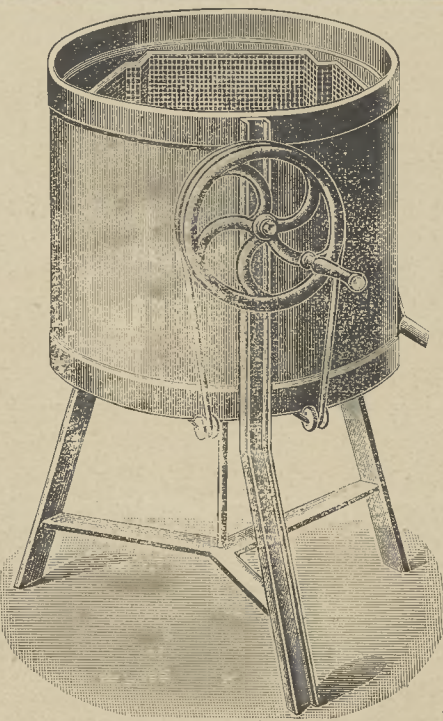
- 4000 drb bükkfa **keréktalp**, kinagyolva egy és két talpat kiadó darabokban. Egy talpnak való ára **40**, két talpnak való ára **80 fillér.**
- 4000 drb **cserfa kerékküllő** drb-kint **12 fillér.** — Továbbá

mezei vasuti talpdeszka

1500 darab mult évi készítésű tölgy- és akác-fából fűrészelve 110 hosszú. 20 széles és 5 cm. vastag méretben, darabonként **80 fillér.** — Ajánlatok kéretnek

Paál Viktor

urad. számtartóhoz **Zalaszentgrót.**

Méhészetben szükségelt összes eszközöket

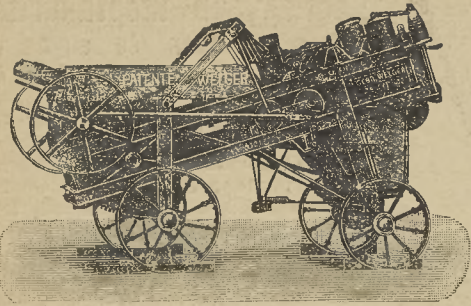
robbanásmentes edényeket, hirdetési táblákat és minden e szakba vágó árú gyárt a

Magyar fémlemez ipar R.-T.
Budapest
Erzsébet királyné-ut 57-59.

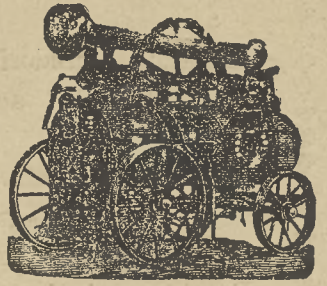
Gőzekék, uti mozdonyok, cséplőgépek hajtásához.

Felvilágosítás- és szakszerű utasítással szolgálunk. Szíves megkeresések: **Zentral-Direction der Österreichischen Berg- und Hüttenwerks-Gesellschaft Teschen, (Osztrák Szilézia)** vagy:

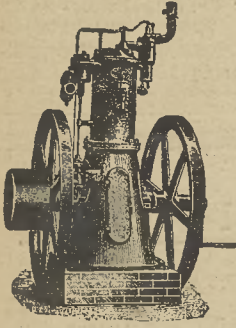
Az Osztrák Bánya- és Kohászati Társaság Magyarországi Képviseletéhez Budapest, IX. kerület, **Üllői-út 25. szám (Köztelék) földszint 3. szám** kéretnek.

GÉPVÁSÁR

Ajánlható beszerzési források.

Takarékonykamra-berendezések Reformator-motorral.

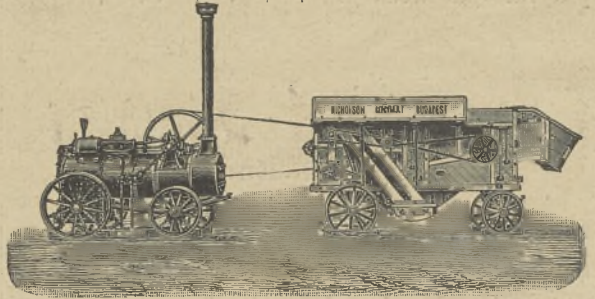
Kivánatra saját rendszerünk szerint vízvezetéki és villanyvilágítási üzemmél kombináljuk.

Olecsó üzem! Teljes üzembiztonság!

Néhány referenzia: Turonyi Biedermann-féle uradalom Mozsóg, Turonyi Biedermann-féle uradalom Endrőcz, Turonyi Biedermann-féle uradalom Okorág-Kársz, lovag dr. Floch-Reyhersberg Alfréd gazdasága Szódrákos-Csörög-Göd, bezerédi Bezerédy Andor gazdasága Ménfő, Rőjtöki Bauer Antal gazdasága Bódé, u. p.

Ajka, Győri dr. Kautz Gyula gazdasága Györgyháza, u. p. Börny, Sg. Segesváry Ödön gazdasága Iktád-Domony, dr. Schwarcz István Kis-Szántó, u. p. Bors, Milotai gazdaság Milota, u. p. Tisza-Ujlak. — További felvilágosítással és ajánlattal **SIGNER F. és R. mérnöki vállalat, Budapest, U., Kálmán-utca 15.**

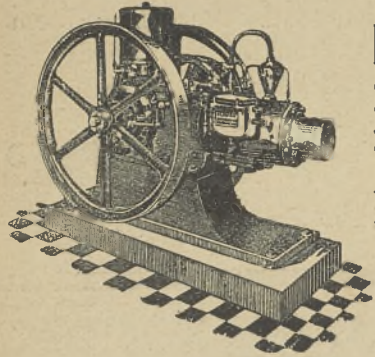
„NICHOLSON” gépgyár részv.-társ. BUDAPEST, VI. ker., Váci-út 17. szám.

Ajánlja saját, hazai gyártmányu **gőzmozgonyait, cséplőgépeit, szalmakazalozóit, herefejtőgépeit, „Gloria”** páros soru és tolóhenger rendszerű **„Nemzeti”** sorvető gépeit, legújabb rendszerű **váltva forgatható „GŐZEKÉIT”** 10" mély szántásig; valamint egyéb gazdasági gépeit.

Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

CLIMAX és ECLIPSE

nyersolaj-motorok és lokomobilok.

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra

Nincs robbanás veszély, se pénzügyőri ellenőrzés. — Elsőrangú referenciák.

BACHRICH és TÁRSA motorgyár
Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota

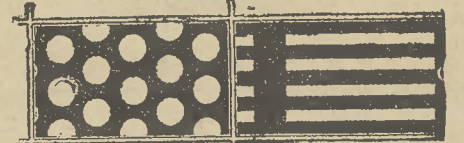

Stahel és Lenner

Zrieur- és lemez-
lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET**
és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET**
gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden
fajta **LEMÉZROSTA** gőz-
cséplő gépek számára.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt

mag-
gabona-
burgonya-
faszén-
gyapju-

ZSÁK

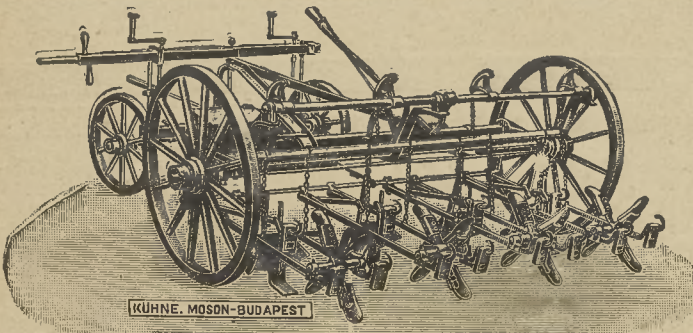
kazal-
repeze-
behordást-
rostaalj-
waggon-

PONYVA

Szőlőkötöző fonal, csomagoló vászon, kötelek, zsák-zsinegek, lópokróczok, HUNGARIA kettős kézi kéveköttelek favéggel.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés.
Sürgőnyczim: **NAGELA BUDAPEST.** Vidéki telefon: 35-92.

KÜHNE, MOSON-BUDAPEST

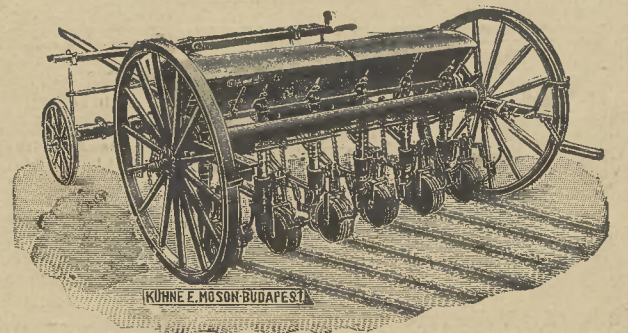
KÜHNE E. hazánk legrégebb mező- gazdasági gépgyárában **MOSONBAN**

elismert gondos kivitelben készülnek:

Egy- és többvasu aczélekek.
Rét- és szántó föld-boronák.

Mélyítő- és porhanyító eszközök
a tavaszi szántás helyettesítésére.

MOSONI DRILL
sorvetőgépek.

KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST

UJ! „Econom” műtrágyaszórók.
Burgonyamivelő eszközök.
Laass-féle répakapáló-gépek.

UJ!

„OSBORNE” ARATÓGÉPEK

Főraktár:
Budapest, VI., Váci-körút 57a.

Fiókraktárak:
Temesvár, Debreczen.

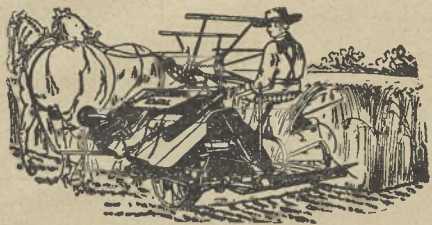
A legkedveltebb és legjobban bevált

Kéveköti-aratógépek
Marokrakó-aratógépek
Kaszálógépek, Gyűjtőgépek a

Deering félek.

Ajánlja egyszersmind a jelen idényre **SACK RUDOLF** elismert kitűnő **aczélekeit, kapáló- és töltőgető-ekéit** és más egyéb legelőkéte-
sebb **talajmivelő eszközeit és gépeit.**

Mindezeket a legmesszebbre terjedő szavatosság mellett szállítja és kimerítő ismertetést kívánatra ingyen és bérmentve küld:

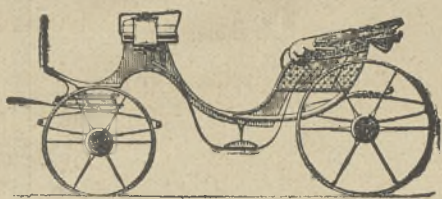
PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzlete

Budapest, V., Váci-körút 52.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becsértetnek és átalakítások elfogadhatnak jutányos árak mellett. Ugyazint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-
gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-**ZSÁKOKAT**

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvák** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repcze-ponyvák**, **nyers és ruggantázott kender-tömlőket**, vizvedreket, vízmentes lótarakokat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

MÓTOROK

mindenféle gazdasági gépek hajtására.

A hajtóerő benzin, spiritusz, kohógáz vagy generátorgáz. Üzemeltetés 1¹/₂–2¹/₂ fillér óránként és lóerőnként.

Gőzekék. Gabonaelevátorok. Őrlő- és daráló hengerek. Benzin- és spiritusz-lokomobílok. Villamos világítás teljes berendezése. Villamos ívlámpák.

Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgál

Ganz és Társa

vasöntő- és gépgyár részvénytársulat BUDAPESTEN.

ACZÉL EKÉK.

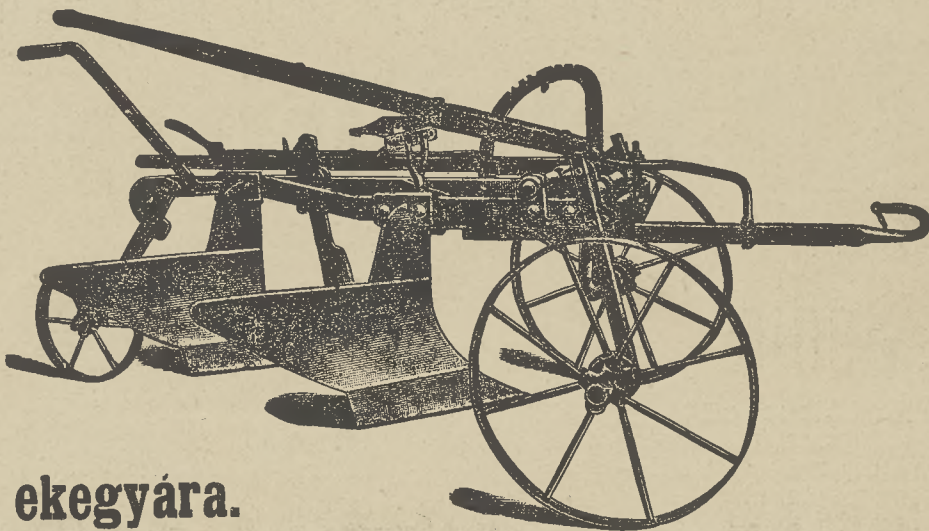
Ajánlom a legjobban bevált szerkezetű, teljesen aczélananyagból, páncél aczél kormányokkal, tégely-aczélból készült ekefejjel

egyes egyetemes és többvasu ekéimet,

valamint talajmivelő eszközeimet teljes szavatossággal olcsó ár és kedvező feltételek mellett.

Bächer Rudolf kizárólagos ekegyára.

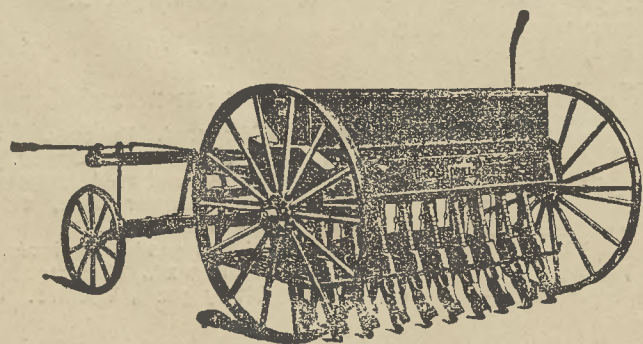
Magyarországi vezérképviselő **SZÜCS ZSIGMOND** Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjön az

„UNICUM DRILL“

vetőgépek iránt gazdatársainál. Ezen vetőgép az egyedüli, melylyel sík és hegyes talajon egyenletesen lehet vetni, mely a magot nem sérti és szabályosan elosztja. Több mint 26.000 darab ily vetőgép van az egész világon elterjedve, melyekről ezer és ezer elismerő nyilatkozat áll a t. gazdaközönség rendelkezésére.

MELICHÁR FERENCZ kizárólagos vetőgépgyára.

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond.

Budapest, VI., Nagymező-utca 68. sz.

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

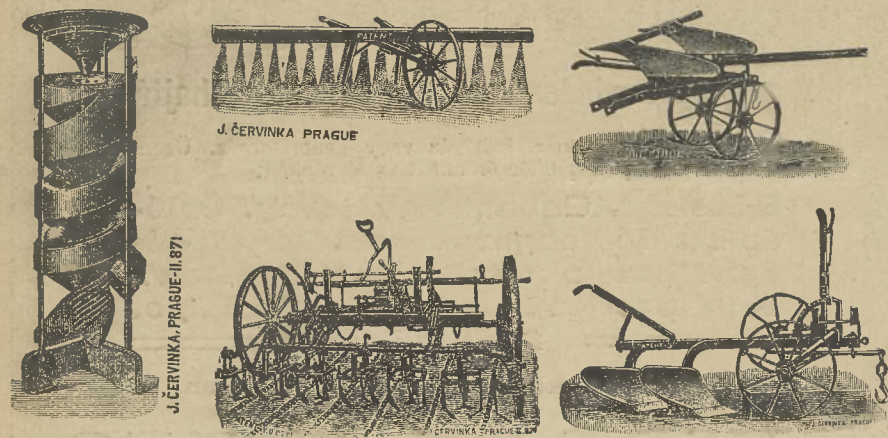
BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomás-szal szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42—50.

JOHANN ČERVINKA, PRAG II.

HAVLIČEKPLATZ No. 26.

offeriert als Spezialität die weltberühmten automatischen Schnecken-Trieure, neuartige, leichte Klee- u. Grassämaschinen mit unverwüstlichem Stahlsäwerk, die weltberühmte automatische Rübenhacke „Patent Deyl“ geigigt für Rübe, Mais, Kartoffeln, Getreide, als auch zum Querschneiden der Rübenreihen und 2-scharige Stahl-Pflüge, kippar, mit Deichsel.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és csementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktégelákat, csement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezéseket, padlólapokat, itató vályukat stb. Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal. Kívánatra ingyen küldjük 84-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem-bereendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gasparly & Co.

MARKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

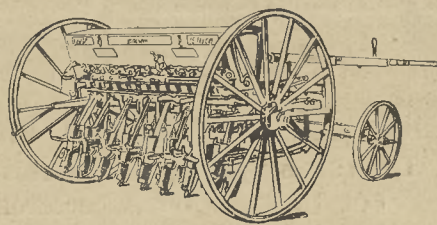
Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkas
95 szabadalom stb.

SZÜCS ÖDÖN

Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

Szab. alsó- és felső-kiömlésű eredeti Praener gyártmányu

„Kincsem”

vetőgépek, kukorica és répa vetésére legalkalmasabbak.

„Knotek”-féle arató- és fűkaszaló-gépek. Első rendű anyagból, tökéletes szerkezettel, várakozáson felüli munkateljesítménnyel. A continens legnagyobb aratógépgyárából.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

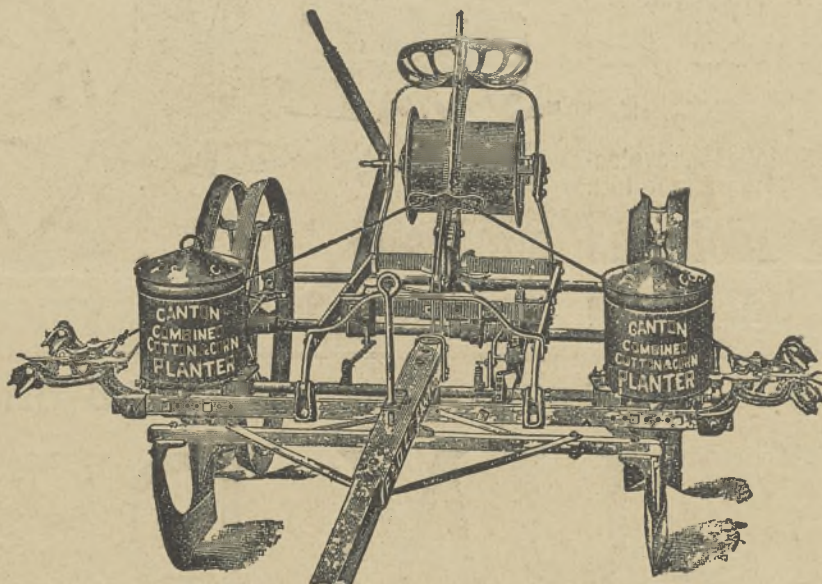
TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„Senior”

automatikusan 24—28—32 angol hüvelykben négyzetben ültet, kívánság szerint 2—4 szemet fészkenként.

„Senior”

megkivánt mélységben egyformán ültet, minden fészket betakar, minden fészeksort két oldalt meghengerel.

„Senior” tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior”

munkaképessége sorköz és táblahossz szerint, napi 7—10 m. hold egy pár könnyű lóval és egy kocsissal.

„Senior”

magyar gazdaságokban 1907. évben körülbelül 200 példányban kitűnő eredménnyel dolgozott.

Referenciák:

Főhercegi uradalom, Főherceglak.
M. kir. gazd. akadémia, Debreczen.
Ungar Lajos urad., Ómoravleza.
Deutsch Sándor gazd., Valkány.
báró Podmaniczky Endre urad., Kelebla.
báró Hammerstein R. urad., Pusztasárl.
Gyulai Gaál Rezső, Mozsor.

Mc Cormick Harvesting Machine Comp.
Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:

Budapest, V., Alkotmány-u. 12.

Referenciák:

gróf Eltz-féle urad., Vukovár.
gróf Teleki Arvéd urad., Drassó.
báró Kemény József urad., Marosnémeti.
gróf Andrássy Sándor urad., Szigetvár.
Csóka uradalom, Csóka.
Plukovits József gazd., Csantavér.
Deutsch Adolf gazd., Nagyboldvány.
Gergely Károly gazd., Gyömrő.